

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FAMILIEN
ELMQUIST

99.9 E1 57 e

1913

STAMTAVLE
OVER
GUDMAN ELMQUIST'S
EFTERKOMMERE

MED BIOGRAFISKE TILDELS AUTOBIOGRAFISKE OPLYSNINGER

SAMLEDE VED

A. G. J. ELMQUIST

LÆGE I GERRILD

SÆRTRYK AF ARKIV FOR GENEALOGI OG HERALDIK

AARHUS
TORKIL BAUMGARTENS FORLAG
1913

Allerede som Dreng begyndte jeg at arbejde med efterfølgende Stamtavle. Arbejdet har været meget vanskeligt, og selv om jeg nu har den danske Slægt Elmquist's Historie saa nogenlunde fuldstændig, saa er dog endnu dens svenske Udspring dækket af et tilsyneladende uigennemtrængeligt Mørke. Knap 100 Aar er nærmede, siden den danske Grens Stamfader døde, og det er i det hele taget kun godt og vel 150 Aar, siden han først dukker op i officielle københavnske Dokumenter, men ikke desto mindre vides der intet som helst om, hvorfra i Sverige han kom. Forgæves er Arkivernes Bøgpakker gennemsoget, intet Steds nævnes der noget om Pas eller Hjemstedsbevis, hvilket er saa meget mere underligt, som man ikke kan antage, at enhver tilrejsende svensk — [maaske Spion, hvem véd?] — kunde faa fri Adgang til Fæstningen København. Endnu langt senere laa jo Stadens Nøgler om Natten under Sjette Frederiks Hovedpude, og dette var i hans Bedstefaders Tid. Mærkverdigg fattig var Familietraditionen; der vidstes kun, at Stamfaderen var svensk og var Skomager i København; hertil føjedes en løs Formodning om, at han var fra Gotland, og at han skulde have været impliceret i Sammensværgelsen mod Gustaf III. Dette sidste savner al Grund; da Gustaf III blev myrdet, havde Gudman Elmquist allerede længe boet i København. At han havde været gift flere Gange, og at der havde været andre Børn, det var noget ganske nyt for os, da det nu pludselig fremgik af Arkiverne. Maaske forklares den manglende Interesse for alt dette ved den Forskel, der ligger imellem det første og det andet Slægtleds Kultur og Levevilkaar, og som betegnes ved Begreberne: Sko-

flikker i Hummergaden — Overkrigskommissær og Ejer af den kgl. privilegerede Aarhus Stiftstidende.

Hvad jeg altsaa paa Forhaand vidste var dette: Gudman Elmquist var svensk, muligvis fra Gotland, og Skomager i København. Paa Provinsarkivet fandt jeg ham saa betegnet som Enkemand, og da samtidig en svensk Statskalender kom mig i Hænde, begyndte jeg at hemsøge en Del svenske Embedsmænd af Navnet E. med Forespørgsler.

Her viste sig nu store Vanskeligheder paa Grund af den svenske Navne-Skik. Der findes adskillige Familier Elmqvist i Sverige, og mange af dem har slet intet med hverandre at gøre. Postmester i Vestervik, K. O. F. Elmqvist, meddelte mig, at hans Farfar, der stammede fra Taupa församling i Elfsborgs län, 1780 antog Navnet, og idet han gør Rede for dennes Descendens, der er yderst faatallig, godtgør han, at der her ingen Tilknytning kan faas.

Rektor ved Østermalms almänna läroverk Elmquist [Johan Gustaf Theodor E., f. 20. Decbr. 1846, Dr. phil., Rektor, Ridder af Wasa-Orden og Officier de l'instruction public] henviste mig til sin Søn, daværende lic. phil. Henning E. [Gustaf Henning E., f. 5. Decbr. 1871, Dr. phil., Leder af arbejds-statistisk Bureau i kgl. Kommerskollegium, Ridder af Wasa-Orden og Æreslegionen], med hvem jeg igennem flere Aar af og til har brevvekslet. Ved ham og ved Meddelelser fra Kronolänsman Elmqvist paa Øland henledtes min Opmærksomhed paa Madesjö församling i Kalmar län, specielt da Traditionens Gotland ligger lige overfor Kalmar; her skulde der paa Gaarden Elmeberg, eller i en By ved Navn Elmhult, bo en Slægt af Selvejrbønder, hvis yngre Sønner, naar de drog hjemmefra til et eller andet Haandværk, altid antog Navn efter Gaarden, medens den hjemmeblivende paa Bondevis dannede sit Efternavn af Faderens Fornavn. Dette lød jo meget lovende, og igennem flere Aar forsøgte jeg forgæves at faa nogen nærmere Oplysning derom fra Pastorsämbe:et i Madesjö; der kom længe intet Svar. Først i September 1902 lykkedes det mig endelig fra en Hr. S. O.

Medelius, rimeligvis Stedets Præst, at faa yderst udførlige Oplysninger, men disse syntes samtidig at tilintetgøre Haabet om at finde nogen Tilknytning til Madesjö-Slægten. Han beklager, at Kirkebøgerne ere slet førte i tidligere Dage, saa at de „snarere giver Anledning til Gisninger end til virkelig paalidelige Oplysninger“, først henimod vor Tid blive de bedre og udførligere. Der findes i Sognet ingen By ved Navn Elmhult, og der er vel nogle Gaarde af Navnet Elmeberg, men først midt i 19de Aarhundrede findes en Person af Navn Andreas Petterson Elmqvist, f. i Ljungby, Kalmar län, den 15. Juni 1837, indflyttet til Elmeberg 22. April 1864, og han antog først Navnet 1880; Død 1899. Han synes altsaa slet ikke at høre til den omtalte Slægt.

Af andre mulige Spor findes i den ældste Kirkebog antegnet en Bonde paa Elmeberg ved Navn: Gumme, Fødsels- og Dødsaar ubekendte. „Han läste väl i bok“, siger Husforhørsprotokollen. Hans Hustru var Kerstin, deres Søn: Johan Gummesson, f. 15. Oktober 1693, var gift med en Kerstin, f. 1708, men der er ingen Oplysninger om deres Børn.

Et Aarhundrede senere boede paa Elmeberg en Peter Gummesson, f. 1780, Søn af Nils Gummesson, f. 1744, og Sønesøn af Gumme Nilsson, f. 1707, fra Rafvelsbygd i Madesjö. Gudman eller Gudmund Elmquist i København kunde naturligvis oprindeligt have heddet Gumme og være til Eks. ældre Broder til Nils Gummeson, om sligt siges intet i Bøgerne.

En tredje Familiegruppe af Navnet Gummesson findes endvidere knyttet til Elmeberg, men da Stamfaderen endnu 1800 levede paa Gaarden, maa ogsaa denne opgives. Mulighederne for i Madesjö at finde Slægten Elmquists Udspring bliver saaledes ringe, men Medelius gør opmærksom paa, at der maaske i vedkommende Familietradition kunde være sket en Forveksling med den lille By Elmhult i Småland, og der kom andetsteds fra andre Grunde til, at jeg vendte min Søgen derhen. Naar man finder en Slægt, Elmqvist, i Skåne, der siges at være udgaet fra Elmhult, Købstad i det

sydlige Småland, er der jo ganske vist en Mulighed for, at den kunde stamme fra Madesjö; men dels er der i de ovenfor omtalte og delvis sikrede Oplysninger derfra intet Holdepunkt for en saadan Antagelse, og dels var Stednavne af S sammensætning med Elm overordentligt almindelige i det sydlige Sverige; hvoraf følger, at der findes mindst lige saa mange Familienavne af samme Kombination. Dr. H. Elmquist nævner saaledes bl. a. en Præst i Jönköping i det 18de Aarhundrede, Magnus Elmquist. Han var en meget anset Præst, men hans Børn gik det ilde. Sønnen, der var et udmærket Hoved, var Jurist og mentes at have en smuk Fremtid for sig i Hofretten, men han begik et „Fejltrin“ og rømte fra Sverige. 2 af Præstens Døtre kom til Danmark (1) og fik en ulykkelig Skæbne.

Jeg fik nu Forbindelse med Blikkenslager Elmqvist i Lund [Anders Daniel Elmqvist, f. 3. November 1835], der er Hovedet for en blomstrende Slægt, til hvilken fl. a. den før omtalte Rektor i Stockholm hører. Han meddelte mig, at „han stammede fra Byen Elmhult i Småland, hvor der paa 1700-tallet levede 3 Brødre af Navnet Elmquist; en Broderskalførst i Aarhundredet være udvandret til Danmark.

Nu syntes det, som om „Tampen begyndte at brænde“.

Jeg skrev til Elmhult By og fik intet Svar, og jeg skrev igen, og Tiden gik: Saa en skøn Dag kom jeg i Forbindelse med fornævnte A. O. Elmqvists ældste Søn, lic. med., Stadslæge i Borås N. A. E. Elmqvist, og da han just var ude at søge en Stamfader som jeg, slog vi os sammen og angreb i Fællesskab Elmhult's Autoriteter. Det kom nu, ved Meddelelse til min Kollega, ior Dagen, at der ikke var Tale om Elmhult Koping, men om „Hemmanet“ (Ejendommen) Elmhult i Långaryds församling i Jönköping län. Her stammede hans Slægt, altsaa Elmqvisterne i Lund og Elmquisterne i Stockholm, fra. Den første af Slægten er Hemmansegare i Elmhult Anders Persson, f. 1732 eller 39, 24. Marts, † 1797; g. m. Eva Staffans-

dotter, f. 1749 4. April. Deres Børn vare: Stina, f. 6. Juli 1768, Ingrid, f. 14. Novbr. 1770, Bennediktus, f. 14. Marts 1773, Maja, f. 1775, Karin, f. 17. Februar 1779, og Petter Andersson, f. 25. Februar 1781, † 10. Februar 1876. Denne Petter Andersson antog Navnet Elmquist, flyttede først til Halland og senere til Skåne, hvor han blev Bedstefader til Blikkenslagermester A. O. Elmquist og Rektor I. G. T. Elmquist. Gudman Elmquist i København er født ca. 1727, han kunde altsaa godt være en ældre Broder til Anders Persson, om hvis Søskende endnu intet er oplyst; han kunde, med andre Ord, af Traditionens 3 Brødre, være den, der udvandrede fra Elmhult i Begyndelsen af Aarhundredet til Danmark. At Navnet Gudman eller Gudmund, som han ogsaa kaldes, ikke er ukendt paa Egnen, ses at Kirkebogen, idet ovennævnte Eva Staffansdotters ældste Søster Alma Staffansdotter, f. 31. Januar 1747, var gift med Gudmund Andersson paa Elmeliden, f. 4. Oktober 1745. De havde Børnene: Johannes 1774, Anders 1776 og Karl 1779.

Underligt nok, at Undersøgelserne skulde føre os til Långaryd, det eneste Sogn i Småland, hvor jeg er godt kendt, hvor jeg af og til kommer paa Besøg, og hvor jeg har holdt Bryllup paa Solbacken, ikke saa særlig langt fra Elmhult. Dr. Elmquist i Borås har nu snart sin Stamtavle i Orden; om det nogensinde skal lykkes mig at bevise, at Gudman Elmquist er en Broder til Anders Persson paa Elmhult, det er umuligt at sige, men det forekommer mig, at der er saa stor Sandsynlighed for, at det er rigtigt, at jeg næsten ikke synes Beviset vilde gøre den synderlig større. Personlig tror jeg, at det hænger saaledes sammen, men idet jeg bøjer mig for det historisk korrekte, vil jeg i de følgende Blade kun omtale Gudman Elmquist's Efterkommere.

Julen 1911.

A. G. J. Elmquist.

Gudmann Elmqvist var født i Sverrig ca. 1729, men hvor hans Vugge har staaet, er ikke oplyst i de københavnske Papirer og Protokoller, hvori han omtales. Rimeligvis var han en fattig Karl af Almuen, hvem Lyst til Eventyr eller hjemlig Nød har drevet til Udvandring, og nogle og tyve Aar gammel, formodentlig 1755 eller 56 — i hvert Fald ikke senere, er han kommen til København. At han ikke har været nogen boglærd Person, ikke har kunnet skrive — maaske knap læse — ses af Skifteprotokollen; 1787 skriver han med ført Pen sit Navn: Gudmand Ellemqvist. Navnets Stavemaade har været ham nogenlunde ligegyldigt: i Nicolaj Kirkebog 1797 staaer der Gudmand Ellemqvist, men her ere l og e omhyggeligt udstregede; 1784, 19. Juli, staaer der i Nicolaj Kirkebog: Gustman Ellemqvist, 1790 sammesteds: Gudmund Elmqvist, og 1795 i Trinitatis Kirkebog: Gudmann Elmqvist. Man faar det Indtryk af ham, at han ganske vist maaske oprindeligt hjemmefra har lært noget af Skomagerprofessionen, men han har dog ikke været mere udelukkende Skomager, end at han har været parat til at tage fat paa „hvadsomhelst“. Første Gang han optræder i Arkiverne, er han nemlig Gaardskarl i København, men kaldes Skomagersvend. Maaske er det i den første Tid efter Ankomsten til den fremmede By, at han vælger denne mere indifferente Stilling, fremfor at løbe Mestrene paa Døren om Svendeplads, det er i Aaret 1757. Nogle Aar senere er han gift og forsøger da at ernære sig og Familien ved Professionen; han kaldes: Skomagersvend og Skoflikker (1759—1764), boende i Store Regnegade i Nicolaj Sogn. 1768, 22. Februar, tager han pludseligt Borgerskab som Spækhøker, men

han synes ikke at have haft Held med sig i denne Stilling, thi allerede Aaret efter, 1769, 17. Juni, omtales han igen, i Nicolaj Kirkes Begravelsesprotokol, som Skoflikker i Store Regnegade, og 1774, 13. Januar, nævnes han i samme Bog som Skoflikker i Hellig Geistræde. 1776, 18. November, nævnes han, i Hof- og Stadsrettens Forseglingsprotokol Nr. 5, som Skoflikker, boende „til Leje i Kælderen under Fru Dumreichers Gaard Nr. 212 i Adelgaden“. Muligvis har han arbejdet sig noget tilvejs, thi 1778, 16. Marts, melder Skomagerlavets Mesterskabsprotokol: „gjorde Gudmand Elmquist Mesterstykke og betalte 8 Rigsdaler til Lavet“. Han er altsaa nu Skomagermester, er godt 50 Aar, og kan indskrive en Søn i Lære: 1782, 18. Oktober, lod Mester Gudmand Elmquist sin Søn Michael „en- og udskrive efter udstandene Lære for Svend Frie og Løsgiven“, siger Skomagernes Drengesprotokol. Skomager er han nu ogsaa Resten af sit lange Liv, i smaa Kaar og kæmpende med Sygdom og Kreditorer. Han flytter ofte; 1787, 1. Juli, er der Folketælling; Købmager Kvarter, Antonistræde 315, beboedes af 2 Familier, 2den Familie er: Gudman Ellemqvist, hosbonde, 55 Aar, gift i 3die Ægteskab, Skomagermester; Mette Marie Thisted, hans Kone, 25 Aar gl., gift i 1ste Ægteskab, Caspar Petersen, 23 Aar gl., ugift, Skomagervend, Jens Hørsted, Læredreng, 18 Aar gl., ugift. Børnene af 1ste Ægteskab omtales ikke, de har vel været døde eller har boet udenfor Hjemmet. Hans Alder, 55 Aar, som opgives, er ikke paalidelig; herefter skulde han være født 1732, efter en anden Opgivelse er Fødselsaaret 1729. — 1790 boede de i Silkegade, ligesaa i 1793; i 1794 atter i Antonistræde. 1801, 1. Februar, Folketælling: Købmager Kvarter, 12te Afd. Antonistræde 324—25: beboedes af 8 Familier; 8de Familie: Gudman Elmquist, Husbonde (66 Aar gl. [altsaa født: 1735!]), gift 2den Gang (?), Skomagermester; Mette Manck (!), hans Kone (37 Aar gl.), gift 1ste Gang. Adolph Friederich (12 Aar), Gerthardus (7 Aar), Jacob Claudius (3 Aar), deres Sønner. Marie Elisabeth (10 Aar), Anne Kirstine (5 Aar), deres Døtre. Niels Westergreen logerende (46 Aar),

Enkemand efter 1ste Ægteskab, Skomagervend; Johan Peter Westergreen, hans Søn (12 Aar). 1814 boede han paa Christianshavn i Prinsensgade 380, og her døde han „af Alderdom 5. Juli 1814“ og blev begravet i Staden 9. Juli s. A. Jorden kostede 75 Rigsdaler (Trinitatis Begravelsesbog).

Han var 3 Gange gift:

1ste Gang med Anne Kristine Nielsdatter Bloch, f. ca. 1725, † 1774. Allerede 1757 faar Gaardskarl Gudmann Ellemqvist en Datter, Marie Elisabeth; døbt; rimeligvis er Anne Nielsdatter Moderen, med hvem han saa indgaar Ægteskab 2 Aar senere. Datteren opholder sig i Hjemmet og nævnes mellem de andre Børn uden Antydning af, at hun ikke er deres Helsøster. Anne Nielsdatter er 4—5 Aar ældre end Manden, og hun er allerede en gammel Pige, over 30 Aar, da hun lærer ham at kende. Forholdet fæstnede sig ved et Barns Fødsel og førte senere til Giftermaal; 1759, 26. Januar, viedes de i den Herre Zebaoths Kirke (Garnisons), efter at han 24. Januar havde betalt 1 Rigsdaler til Byen. (Københavns Raadstues Ægteskabsprotokol). I dette Ægteskab fødtes 2 Børn, en Datter og en Søn. Anne Nielsdatter synes ikke at have fristet sin yngre Bejler ved „opsparede Midler“, thi han ernærer sin Familie ved sin Profession som Skoflikker. Naar de 1768 forsøger sig som Spækhøkerfolk, er det altsaa næppe en Forretning, der grundes paa Medgiften. Forretningen gik daarligt, og snart slog de sig atter paa Skoflikkeriet. Aaret efter hjemsøgte Hjemmet af Kopper, og den ovenomtalte Datter, Marie Elisabeth, nu 12 Aar gl., faldt som et Offer for Soten. Datteren Ingeborg, 10 Aar gl., og Sønnen Michael, 5 Aar gl., har maaske ogsaa haft Sygdommen, men begge har i saa Fald overstaet den, skønt Vaccinationen dengang ikke var indført. Snart angribes Anne Nielsdatter, „Skoeflicker i Hellig-Geiststræde Gudmand Ellemqvists Hustru“, af „en tærende Sygdom“, hvoraf hun dør, knap 50 Aar gl., efterladende Mand og 2 Børn. Hun blev begravet paa Assistens Kirkegaard 1774, 13. Januar. Nogle Aar har

Enkemanden hensiddet i uskiftet Bo, først 1776, 18. November, melder Hof- og Stadsrettens Forseglingsprotokol (Kl. V); holdtes der Skifte efter „Anne Kristine Nielsdatter hos Enkemanden Gudmund Ellenqvist, Skoflikker, i hans tillejeboende Kælder, under Fru Dumreichers Gaard Nr. 212, beliggende i Adelgaden“. Enkemanden erklærede, at hans for omtrent 3 Aar siden afdøde Hustru med ham efterlod 2 Børn, Sønnen Michael, 13 Aar gl., og en Datter Ingeborg, 17 Aar gl., paa hvis Vegne mødte Skomager Gotfried Wisner. Boet registreredes og vurderedes som følger:

Adskilligt:				
1 lidet Bord og 4 adskil. Stole		1 Rdlr. „	Mrk. „	Sk.
1 gl. Furre Dragkiste		1 — „	— „	—
1 do. Madskab, 1 hænge do., 1 lidet Skriin og 1 Pyramide		„ — 4	— „	—
1 Himmelseng med trycket Lær- reds omhæng		1 — „	— „	—
3 adsk. Dynner, 3 Puder og 1 Par Lagener		4 — „	— „	—
1 liden Kaaber-thekiedel, 1 Ild- tang, 1 Rist og en træefod		„ — 5	— „	—
1 hackebrætt og 1 Spand		„ — 2	— „	—
noget adskiel. Skomagerværk- tøj for		„ — 2	— 8	—
		9 Rdlr. 1 Mrk. 8 Sk.		

Videre erklærede Enkemanden ikke at være ejende, men derimod anmeldte han at være skyldig til en og anden i alt den Summa 25 Rdlr. 2 Mrk. 8 Sk., hvorfor han begærede sig Boets faa registrerede Effekter udlagte og Skiftet sluttet; da den saaledes anmeldte Gæld meget oversteg Boets vurderede Ejendele, saa blev det med Tilsynsværgens Samtykke ham ekstraderet.

Underskrift:

Gudmund G. E. Ellenqvist.

Navnet er her skrevet med Protokolførerens Haand. G. E. er kun en Gentagelse af Forbogstaverne; thi naar

Folk ikke kunde skrive deres eget Navn, plejede man at lade dem tegne i romersk Majuskelskrift Forbogstaverne til deres Navn mellem deres af en anden skreven For- og Efternavne. Dette har Skriveren her anset for en overflødig Ceremoni og skrevet alt selv uden en Gang at tilføje: m. f. P.

Dette Skifte er uden Tvivl foretaget paa Grund af Enkemandens Hensigt at indgaa nyt Ægteskab; dette er imidlertid næppe indgaaet i København, da den 2den Hustrus Daab og Vielse forgæves er eftersøgt i Stadens Kirkebøger.

2den Gang med **Margaretha Catharina Henrichsdatter Tordal**, f. ca. 1740 † 1784. Hendes Herkomst er, som sagt, ukendt og Vielsesdatoen ubestemt; men antager man, at Skifteforretningen er foretagen i Anledning af det nye Ægteskab, maa dette formodentlig have fundet Sted i Begyndelsen af 1777 eller tidligst i Slutningen af 1776. Det fremgaar af Skifteprotokollen, at det var et fattigt Hjem, Margaretha Tordal gik ind til, men, skønt der intet vides om, hvorvidt hun har tilført Boet enten nogle Sparepenge eller økonomisk Dygtighed, saa synes de Aar, i hvilke hun styrede Hjemmet, at medføre en Forbedring af Forholdene: Gudmann Elmquist bliver 1778 Mester og lader 1782 sin Søn udskrive af Drengeprotokollen som Svend. Ægteskabet var længe barnløst, i Hjemmet var formodentlig kun de to Børn af hans første Ægteskab, men 1784, i Juli Maaned, kom Margaretha i Barselseng og døde. Nicolaj Kirkes Begravelsesbog melder: 1784, 19. Juli, begravedes Gustman Ellemqvist's afgangne Hustru, 44 Aar gl., død i Barselseng, paa Nordre Kirkegaard fra Antonistræde 315. Barnet maa ikke have levet ret længe, thi det omtales ikke i Nicolaj Kirkebog, hverken som født eller begravet, maaske har det været dødfødt, og da der 1787, 18. Januar, holdtes Skifte efter „Gudmand Ellemqvistes for 2½ Aar siden afdøde Hustru“, erklærede han, at den afdøde ingen Børn efterlod sig, samt at hendes Udarvinger vare ham ubekendte.

FAMILIEN ELMQUIST

Et Tegn paa, at Familiens Økonomi var kommen paa en noget bedre Fod, er ogsaa Registreringen over Boets Effekter, der lyder saaledes:

Nr. 1.	en Fin The Potte og 6 Spise Skeer	„	Rdlr. 1	Mrk. 8	Sk.
2.	1 Kobber Kaffe Kiedel	„	— 2	—	„ —
3.	2 gl. Jærngryder	„	— 2	—	„ —
4.	1 Tiær (?) Foed	„	—	—	„ —
5.	1 Ildtang	„	— 1	—	8 —
6.	1 gl. Stand-Sæng med 3 gl. Dyner og 5 Puder	4	—	„	— „ —
7.	2 Par gl. Lagener à 3 Mrk. Parret	1	—	„	— „ —
8.	1 Slag-Bænk	„	— 4	—	„ —
9.	1 Bord og 3 Stole	1	—	„	— „ —
10.	1 gl. Speil og 4 adskillig støcker	„	— 3	—	„ —
11.	1 Værksted Bord og 2 Stole, samt noget Smaat Værktøy	1	—	„	— „ —
12.	1 Caffé Kande, 1 Kruus med Tin Laag, 4 Par Kopper og noget beskadiget Sten Tøy	1	—	„	— „ —
13.	30 Stk. gl. Læster	„	— 1	—	8 —
14.	1 gl. Lehne Stoel	„	— 4	—	„ —
			11	Rdlr. 1	Mrk. 8 Sk.

Da Enkemanden angav at skyldte Værten for ½ Aars Husleje 12 Rdlr. og Geheimeraad Rosenkrantz's Fuldmægtig, Hr. Humle, for bekommet Læder 40 Rdlr., hvorved Boets Gæld kom til at overstige dets Indtægt med 40 Rdlr. 4 Mrk. 8 Sk., udleveredes dette til ham.

Ogsaa denne Gang har Skiftet været holdt paa Grund af nyt Giftermaal. Enkemanden var nu nær ved de 60, Børnene af 1ste Ægteskab var voksne, 28 og 23 Aar, og havde maaske forladt Hjemmet, og han tager sig en ung Kone midt i 2oerne.

For 3die Gang, nemlig 28. Februar 1787, troløvedes Skomager Gudman Ellemqvist, nu Enkemand og bo-

ende i Hummergaden, og Pigen **Mette Marie Sørensdatter (Thiested)**. Hos Holmens Provst trolovedes de, og den 13. April fandt Vielsen Sted. Brudgommens Forlover var: Johan Christian Nielsen, Maler-Frimester, og Brudens: Johan Gotfried Wiisner, Skomagermester, en gl. Ven af E. (se Skiftet. 1776). (Holmens Kirkes Vielsesprotokol). Først ved den yngste Søns Daab kaldes hun Mette Marie Thisted. Hun opgives død 1823, 27. Juli, 60 Aar gl. (altsaa født 1763) og er muligvis identisk med en Mette Marie, der 1766, 22. Juli, døbt i Vor Frue Kirke, og som var Datter af Skibstømmermester Søren Nielsen og Maren Pedersdatter. At Alderen ikke derved kommer til at stemme, spiller ingen stor Rolle, da Opgivelserne ved Dødsfald ofte viste sig meget upaalidelige. Hendes Broder var Søren Thisted, „Podemester“, 1813—14 Lieutenant ved Københavns Infanteri Regiment, som med sin Hustru, Anna Christensen, havde en Søn, Jørgen Overgaard Thisted, der blev Præst, og gift med Mette Maries Datter Marie Elisabeth. — Den relative Velstand, som Skiftet efter Elmquist's 2den Hustru vidner om, synes efterhaanden at være gaaet til Grunde, og her kan anføres, hvad en Overlevering vil vide, at alt, hvad de ejede, gik tabt under Københavns Bombardement 1807. Maaske er det dog allerede tidligere begyndt at gaa ned ad Bakke for dem, thi det berettes, at den ældste Søn af 3die Ægteskab (A d o l p h Friederich) paa Grund af sine gode Evner var bestemt for Studeringerne, men at han, da de ikke havde Raad dertil, maatte nøjes med en Skriverplads i Rente-kammeret. Denne Søn var, kun 19 Aar gl., med blandt Livjægerne i Classens Have 1807. Skønt det altsaa tidligere maa være gaaet tilbage for Familien, kan den naturligvis godt have tabt alt under Bombardementet. Et Fingerpeg med Hensyn til Familiens sociale Stilling kan man maaske ogsaa faa ved at efterse Navnene paa de Personer, der har fungeret som Faddere ved de forskellige Lejligheder. Om Nicolaj Pedersen, Albrecht Schmidt, Joh. Raa, Cathrine Skiffers og Agnete Widewelts kan man ikke forestille sig synderligt, det har vel været Fattigfolk som Værtsfolket selv; det var 1759.

Brændevinsbrænder Weilbye i Chr. Bernikowstræde, Skomager Rosenberg i Slippen, Skomagervend Lemche, Skomagerkone Ane Kathrine Funck fra Gl. Mønt, og Tømmermesterdatter Birte Kierstine Swane i Aabenraa (1764, fire Aar før de forsøger sig som Spækhøkere). Det lyder derimod ganske anderledes oplysende; man kan tænke sig dem som nogenlunde velsituerede Folk. Det samme er Tilfældet med: Skomager Kronberg i L. Kongensgade, Colding, Portner paa Regensen, Skræder Bass i Hummergaden, Kaptajn Kircksteens Kone og Broderdatter (1788), Kandestøber Reis i Silkegade, Skræder Nolin (svensk Navn) i Kirkestræde, Skomager Danielsen i Hummergade, Fru Kaptajn Elisabeth Widerøe, Gothersgade, Hattemagerdatter Elisabeth Jansen (1790), Brygger Bech i Nørregade, Bymand (?) Thomsen i Laksegade og Peter Rold, Madam Mette Marie Kircksteen og Frøken Kragenskjold (!) (1793). Dette sidste Navn imponerer ved sin Hentydning til flotte Forbindelser, og noget lignende er Tilfældet med: Løjtnanterne Restorph, Budde og Brochdorph, Mm. Møller og Frk. van Deurs (1795); men maaske er det blot Skomagerens Debitorer, der her har maattet erlægge et Afdrag paa Gælden. Betydeligt solidere lyder Mm. Kirkerup og Mm. Gyllich, Prokurator Garp og Boghandler Poulsen (1797).

Efterhaanden som Aarene gik, kom Børnene fra Hjemmet, blev selvstændige og stiftede Familie. Inden sin Død oplevede Gudmann at se 2 af Børnene gifte og forsørgede. I 1811 giftede Adolph Friederich sig i Aarhus, og inden Faderen døde, var han Ud-giver af Aarhus Stiftstidende; 1812 ægtede Ane Kirstine Skibsfører Vogelsang i København, og den yngste Søn Jacob Claudius har vel kunnet sørge for sig selv.

Mette Marie Sørensdatter, der jo var ca. 35 Aar yngre end sin Mand, kom ogsaa til at overleve ham. 1814, 5. Juli, døde Gudman Elmquist af Alderdom, 85 Aar gl., og begravedes 9. Juli s. A. Paa Skiftet efter ham nævnes intet om hans Herkomst eller Hjemstavn, Navnene paa de 5 yngste Børn angives, og det

FAMILIEN ELMQUIST

meddeles, at Adolph Friederich var myndig og Bogtrykker i Aarhus, og at Gert var Skomagermester i København. Vurderingen lyder saaledes:

1.	1 Fyrredragkiste	5 Rdlr.
2.	1 Topseng med Omhæng	5 —
3.	2 Dyner, 3 Puder, 1 Par Lagen	10 —
		20 Rdlr.

Datteren Ane, gift Vogelsang, der i Moderens Fravær var tilstede ved Forseglingen og Registreringen, angav „at Boet ikke var mere ejende“. Ved Skiftehandlingen mødte Enken, Marie Thisted, selv og tilkendegav, at hun ingen Udgifter havde haft i Anledning af Begravelsen, da saadant var bekostet af hendes Børn. Derimod anmeldte hun at skyldte 25 Rdlr. i Husleje, hvorfor de registrerede Effekter efter hendes Begæring udlagdes hende til Gældens Dækning. Saavel hun som Datteren, Ane, underskrev i Protokollen med ført Pen.

Aaret efter, 1815, blev Marie Elisabeth gift med Pastor Jørgen Thisted, og Mette Marie Elmqvist flyttede over til sin Svigersøn og Brodersøn Thisted i Skindergade. Her døde hun den 27. Juli 1823 (60 Aar gl.) af „Brystsye“ — hermed forstaas dog næppe Tuberkulose — og blev begravet 30. Juli s. A. i fri Jord i Staden. I Følge Hof- og Stadsrettens Skiftekommissionsprotokol 1822—23 V., Forseglingsprotokol G. S. 377—78 Nr. 1324: Anno 1823, 28. Juli, indfandt Skiftekommissionen sig i Gaarden Nr. 24 i Skindergaden, hos Præsten Hr. Thisted, hos hvem Marie, Enke efter Skomager Elmqvist, har logeret, og i Gaar er død, for at tage under Skiftebehandling, hvad hun maatte have efterladt. Hr. Thisted (Jørgen Overgaard Thisted, gift med Datteren Marie Elisabeth) var tilstede og tilkendegav, at den døde har efterladt 5 Børn, men da hun i flere Aar har nydt alle Livets Nødvendigheder, har hun ingen Ejendom efterladt, som til Skiftebehandling eller Deling kan paavises. Paa Grund af denne Erklæring, da intet var at behandle, blev Forretningen straks sluttet.

FAMILIEN ELMQUIST

9 Børn (A—I):

- A. **Marie Elisabeth Elmquist**, født udenfor Ægteskab ca. 1757; død af Kopper 1769 og begravet 1769, 17. Juni, paa Ass. Kirkegaard fra Store Regnegade. (Nicolaj Kirkes Begravelsesprotokol).
- a) Børn af 1ste Ægteskab (B—C):
- B. **Ingeborg Christine Elmquist**, „1759, 16. August, fik Skomagersvend Gøttman Ellenqvist og Anne Christine Bloch's Datter, døbt en Datter“. Faddere: Nicolaj Pedersen, Albrecht Schmidt, Joh. Raa, Cathrine Skiffers og Agnete Widervelts. Hun nævnes ved Skiftet 1776, 18. November, men aldrig senere, bl. a. ikke ved Skiftet efter Faderens Død, hvor der dog vel var Anledning til at omtale alle levende Arvinger. Hun maa vel altsaa forinden være død. Der staar intet derom i Kirkebøgerne.
- C. **Michael Elmquist**, f. 1764. „20. April 1764 fik Gudman Elmquist, Skoflikker i Store Regnegade, døbt i Nicolaj Kirke en Søn, Michael. Fadderne: Jørgen Jensen Weilbye, Brændevinsbrænder i Chr. Bernikowstræde, Ole Rosenberg, Skomager i Slippen (?). Johan Lemcke, Skomagersvend, Mm. Anne Kathrine Funck, Skomagerkone paa Gl. Mønt, og Jfr. Birthe Kierstine Swane, Tømmermesterdatter i Aabenraa. Michael konfirmeredes i Nic. Kirke 1779, 3. Oktober, og blev sat i Skomagerlære. 1782, 18. Oktober, „lod Mester Gudmand Elmquist sin Søn Michael En og udskrive efter udstandene Lære for Svend frie og Løsgiven“. Dermed forsvinder han og nævnes ikk heller ved Skiftet efter Faderens Død, 1814; han er saa formodentlig ogsaa død.
- b) Barn af 2det Ægteskab:
- D. **Gudmann Elmquists 4de Barn** var det spæde — maaske dødfødte — Barn, der begravedes med Moderen 1784.
- c) Børn af 3die Ægteskab (E—I):
- E. **Adolph Friederich Elmquist**, f. 19. Septbr. 1788, døbt i Nic. Kirke 4. Oktober s. A. Faddere: Skomager Kronberg i Lille Kongensgade, Colding, Portner paa

Regensen, Skræder Bass i Hummergade, Kaptajn Kircksteens Kone ved Vestervold og Jfr. Kircksteen, hans Broderdatter i Højbrostrædet. Dansk biografisk Lexikon meddeleer om ham, at han, der var en livlig og opvakt Dreng, var bestemt til at skulle studere og en Tid gik han i Petri tyske Realskole. Deraf maa det, som ovenfor sagt, formodes, at Familien en Tid har haft bedre Kaar. Men Studeringerne maatte opgives, og han blev anbragt som Skriver i Rentekammeret, Datidens Finansministerium og Finanshovedkasse. Som 13-Aars Dreng havde han oplevet Slaget paa Rheden, og en Gnist af den patriotiske Begejstringsflamme, der hin Dag tændtes i Københavnernes Bryst, har sikkert ogsaa fænget hos ham. thi da Englænderne 1807 kom igen, og Farerne trak endnu tættere sammen om Staden, da følte den 19-aarige Skriver det som sin Pligt at laane Fædrelandet sin Arm. Temmelig ung har han vel været til at optages i Livjægerkorpset, men de ekstraordinære Forhold har begunstiget hans Ønske, og han opnaaede at deltage i Livjægernes raske, men forøvrigr ret betydningsløse Udfald i Classens Have. General Peymann kapitulerede dog som bekendt, og Englænderne sejlede af med Flaaden til Folkets Forbitrelse og Sorg. Atter skrev A. F. Elmquist paa Rentekammeret, fik 1808 Tilbud om fast Ansættelse, men i Mellemtiden havde han forlovet sig, og nu syntes Embedsvejen ham altfor trang og langsom. Den Lyst til at sysle med Bøger og litterære Sager som fulgte ham hele Livet igennem, fik ham til at gaa i Boghandlerlære i Børsen Nr. 5 hos Schuboth. Det har vistnok i hine Dage ikke været nogen indviklet Sag at handle med Litteraturens Frembringelser, og vi ser ham da ogsaa allerede efter kort Tids Forløb oprette en Boghandel. Noget Forretningstalant maa han have været i Besiddelse af, thi straks indsaa han, at det var bedre at være en af de første i en Provinsby end den sidste i Hovedstaden, og 1810 oprettede han den første egentlige Boghandel i Aarhus, ja i hele Jylland. Ihukommende det dan-

ske Publikum's Tilbøjelighed til hellere at laane end købe Bøger, satte han straks Boghandelen i Forbindelse med et Lejebibliotek, og dette maa have betalt sig, thi 17. April 1811 holdt han Bryllup, og snart efter udvidede han yderligere sin Virksomhed, idet han blev Medarbejder ved Aarhus Stiftstidende, eller: som det endnu dengang hed: Aarhus Adresse-comptoirs Efterretninger, et lille Blad, der 20 Aar tidligere var grundlagt af Niels Lund. Denne Mand og hans Hustru fattede Godhed for den unge fremadstræbende Boghandler, og ved deres Gunst blev han allerede i Oktober 1811 Bladets Redaktør. 15. Septbr. 1812 fik han Bevilling som Bogtrykker og overtog da tillige Bogtrykkeriet og Udgivelsen af Avisen. Stiftamtmanden i Aarhus, Gehejmeraad F. I. C. Baron Güldenchrone, forstrakte ham med de nødvendige Pengemidler. Til sin nye Virksomhed var E. meget velskikket, og med Energi og Livsmod tog han fat. Den Gang var der næppe noget, som kunde kaldes Journalistik; man redigerede med Saks og den røde Blyant, og der eksisterer endnu nogle gamle Aargange af Illustreret Tidende, hvor store Stykker af Artiklerne ere indstregede, aabenbart i den Hensigt at lade dem gaa uforandrede over i Stiftstidendens Spalter. Bladet var Stiftets eneste Avis, og det nød snart den Ære at blive citeret af den københavnske Presse. Yderlig loyal og royalistisk var Bladet stedse, og da der kunde begynde at være Tale om særlig politisk Farve, sluttede det sig straks til det yderste Højre, hvilket Standpunkt det fastholdt, saa længe det var i Slægtens Eje. Fra 1818—33 og 1839—40 udgav E. sine bekendte „Læsefrugter, samlede paa Litteraturens Mark“, der udkom i 66 Bind og vandt Anerkendelse selv i Sammenligning med Hovedstadens talrige Samlinger af lignende Indhold. For den, der som E. forbandt Interessen for Litteraturen med Muligheden for gennem Pressen at kunne udbrede Kendskab til den til Samfundets bredere Lag, blev det en kær Opgave igennem disse „Læsefrugter“ at byde sin Læseverden Prøver paa baade uden- og inden-

landsk Litteratur. Han betoner i Fortalen, at der udenfor København intet saadant periodisk Skrift findes, Publikum har kun til dets Opmuntring Aviserne, „der lykkeligvis kun bringer en maadelig Høst tiltorvs, formedelst nærværende Aaringers Misvækst paa politiske Omvæltninger“. „Skönt nu vel Flerheden af deres Læsere med Begærlighed hørte fortælle om Bellonas blodige Daad, om Fyrsternes fordærlige Kamplyst og Folkenes Jammer, tør dog Udgiveren af disse Blade haabe, at de cimbriske Mænd venligt ville hilse den stille Muse, naar hun i deres Dale udstrør sit Overflødighedshorn“. Han fik mange Opmuntringer til Udførelsen af sin Plan, og Lysten var stor, men idet han nu træder frem for Publikum føler han beskedent sine Kræfter som smaa, „thi ej er han indviet i den klassiske Oldtids Mysterier, ej ved han at slaa den gyldne Harpe og ej med Clios Griffel i Haand at udvikle historiske Emner, ej at føre Satirens Svøbe; men ej kunde han frakende sig selv Følelse og Sans for det skønne og sande, og ofte følte han sig, saa ofte han paa sine Lystvandringer i fremmede Blomsterenge fandt en Blomst, hvis Bæger duftede himmelsk Vellugt, besjælet af det Ønske, at kunne omplante den i fædrelandsk og cimbrisk Jord“. Han haabede nu at finde overbærende og gunstige Læsere, og det fandt han; Læsefrugterne ventedes med Spænding rundt om i Hjemmene; gamle Folk fortæller endnu, hvorledes de i deres Ungdom slugte de romantiske Skildringer. Han følte da ogsaa selv, at han havde Held med sig, han fandt sit Haab „paa det herligste virkeliggjort; overalt modtog man huldrikt, hvad han bød af et ærlig Hjerte“, og dette Bifald opfordrede ham til at fortsætte (Fortaler i Bind I). Navnet „Læsefrugter“ var — som E. selv bemærker — en Kombination af det tyske „Lesefrüchte“ (samlede Frugter) og det danske „læse“. Indholdet var især historiske Romaner og Noveller af udenlandske Forfattere; Napoleon og hans Krigere spiller en væsentlig Rolle i de frygtelige Mordhistorier og Kriminalberet-

ninger, der nu synes os saa urimelige og unaturlige; men det var netop, hvad man brød sig om dengang. Det er iøvrigt ikke daarlige Navne, der figurere paa Indholdsfortegnelsen over de oversatte Stykker: Byron, Castelli, Claren, de la Motte-Fouqué, Genlis, Goethe, Herder, Hoffmann, Kleist, Kotzebue, Lafontaine, Jean Paul, Raupach, Schopenhauer, Steffens, Tieck, van der Welde, o. s. v.; men ogsaa vore egne Berømtheder optraadte i Læsefrugternes Spalter: H. C. Andersen, Sneedorff Birch, Blache, St. St. Blicher, Bødtcher, Frederikke Bruun, H. M. Fritsch, Gyntelberg, C. v. Holten, I. K. Høst, Ingemann, Hanna Irgens, Schaldemose, N. P. Schiøler, Brinch-Seidelin, Sophus Zahle og Oehlschläger. Blichers En Landsbydegns Dagbog udkom første Gang i Elmquist's Læsefrugter. Forholdet mellem Blicher og Elmquist er i de senere Aar gjort til Genstand for en meget ensidig Bedømmelse af Forfatteren Jeppe Aakjær. Han har, støttet til enkelte mere eller mindre private Bemærkninger af Blicher, uden at bryde sig om, at der ingen Udtalelser fandtes fra anden Side, og den angrebne saaledes slet ikke har faaet Lejlighed til at forsvare sig, holdt en „Krigsret" over E. og har paa en temmelig overlegen Maade sendt ham til det Hades, hvor de miskendte Geniers umenneskelige Plageaander opbevares. Naar Blicher først hos en senere Eftertid har vundet sin fortjente Paaskønnelse, ja naar han egentlig først til fulde er „opdaget" af „den jydskke Bevægelse", saa kan man vel ikke undre sig over, om en Avisredaktør for snart 100 Aar siden, selv om han havde efter Datidens Begreber stærkt litterære Interesser, har taget lidt Forbehold overfor en Mand, der paa Grund af sine private Forhold paa Forhaand frembød lidet tiltalende, altid var insolvent, og som altid jamrede og klagede sig og forlangte Forskud. Hr. Aakjær har ikke haft den rette Forstaaelse af Forholdet mellem Elmquist og Blicher. E. var en retsindig Karakter og overfor Blicher, som for flere andre — efter beskedne Forhold — en Mæcen. Selv skrev E. kun lidt; der findes en Fortælling under

hans Navn, nemlig „Mølleren i Gyrstinge“ (Bind 40—41), bygget paa nogle interessante Notitser, som han fandt paa en Rejse til sin Fætter, Pastor Thisted i Gyrstinge og Flinterups Kirkebøger, endvidere paa Prosa nogle Optegnelser om nogle Polakkers Begravelse i Aarhus (42—445). Digte findes der mange af. Enhver Fødselsdag eller lignende i Kongehuset, en af de kongeliges Ankomst til Aarhus, fremkaldte stedse et loyal Digt; og endelig har han skrevet: Vuggeviser for mit blinde Barn (senere Generalinde v. Freiesleben) (33. 467) — Læsefrugterne blev ifl. kgl. Bevilling forsendte med Posten og kunde bestilles paa Posthuset. Senere udgav han (tilligemed sin Søn Harald), under Titlen „Cimbria“ og dets Fortsættelse *Almuevennen Cimbria*“ et lignende Tidsskrift fra 1850—54. Biograf. Leksikon siger: han maa i det hele taget siges at have medvirket til, i det menige Folk, at vække Læselyst og Sans for Litteraturen. — Under Krigen 1848—50 arbejdede han paa at skaffe Arméen Bøger og fortsatte hermed gennem en Aarrække. Stiftstidenden vedblev han i 58 Aar personlig og saa godt som ene at redigere, og dens Abonnentalantal steg i denne Tid fra 400 til 3000. I en Aarrække havde han dog en værdifuld Støtte i Konsul I. M. Mørch, Byrådsmedlem og Folketingsmand, som skrev gode ledende Artikler om politiske og kommunale Spørgsmaal. Dette hans Enehæderdomme i Redaktionen var naturligvis ogsaa kun muligt under Forudsætning af Datidens primitive Journalistik; han betragtede sig vistnok stadig som „et Slags Mester“ i Forhold til sine Undergivne, ligesom andre Svende og Drengene vare de paa Kost hos ham og spiste ved hans Bord. — Hans æsthetiske Interesser ytrede sig ogsaa ved hans Lyst til Skuespil, og i saa Henseende paavirkede han sin Kreds. „Paa Apotekerens Loft“ og senere i Klubben „Polyhymnia“ stod den smukke, livlige Mand og hans skønne Hustru i Spidsen for „det dramatiske Selskab“, der virkede meget vækkende og bl. a. aabnede E.s Ven, Chr. Nieman Rosenkilde, en glimrende Bane som

Skuespiller. E. havde megen Byggelyst og Foretagelsesaand, der ofte skaffede ham mere Udgift end Indtægt. Han arbejdede sig dog frem til Velstand, og „flittig, kærlig, glad, tillidsfuld, fredselskende og lykkelig“,*) som han var, forstod han med sin Hustru at skabe et Hjem i den gamle Gaard paa Mejl-gade, der en Tid var Centrum for Intelligensen i Aarhus, og som gæstfrit modtog Digtere og Skuespil-lere, der gæstede denne By. Det var et Slags litterær Salon, et Samlingssted for de litterære Storheder, naar de besøgte Jylland. — Paa den Tid, da Aarhus var i Færd med at udvikle sig fra den lille landlige Provinsby ved „Mindet“ til en moderne Havnestad, „Jyllands Hovedstad“, hører Navnet Elmquist til mellem „Byens Fædre“. Under sin lange Virksomhed i over 50 Aar, var A. F. E. Vidne til denne Udvikling, og „Aarhus Stiftstidende“ og Navnet E. hører i gamle Aarhusianeres Bevidsthed sammen. Man vidste, at Navnets Bærer var en Mand, der med Raad og Daad deltog i Byens Liv, selv om han aldrig trængte sig offentlig frem. Derfor var det ogsaa en Fest, der angik hele Byen, da Elmquist i 1861 fejrede sit Guldbryllup. Straks om Morgenen opvartedes Guldbrudeparret af Borgermusikken og Kanonsalut, Kl. 10 var der Gudstjeneste og Altergang i Hjemmet, og fra Kl. 12 til 4 gik der en stadig Strøm af Gratulanter og Deputationer igennem Huset. Kl. 4½ var der Middag paa Hotel Royal, hvortil man kørte gennem festligt smykkede Gader, og ved hvilken Lejlighed der holdtes Taler bl. a. af Biskop Brammer og Stiftamtmand Dahl. Senere var Hjemmet illumineret, og der bragtes Parret et Fakkel-tog af Byens Sangforening. Festen sluttedes med Kanonsalut. — Aaret efter døde hans Hustru, og med den tiltagende Alder og de stigende Fordringer til Journalistikken fra Publikums Side modnedes hans Beslutning om at trække sig tilbage. 1867 købte han i København en Villa paa Hjørnet af Bülowvej og He-

*) Citat fra Ligtalen.

lenevej; efter sin afdøde Hustru gav han den Navnet „Helenesminde“. — Han ønskede, at Afrejsen fra Aarhus skulde foregaa i Stilhed; men ikke destomindre mødte paa Skibsbroen en stor Del Medborgere, paa hvis Vegne Hans Broge bragte ham et kønt „Farvel“. Paa „Helenesminde“ boede E., plejet af Døttrene, til 10. Oktober 1868, da han døde, 80 Aar gl., af Koldbrand. Siden 1826 havde han Titel af Overkrigskommissær, foranlediget ved at han havde udvist megen og virksom Interesse for Borgervæbnin-gen, ved hvilken han i de yngre Aar fungerede som Kaptajn. 1860 blev han Ridder af Dannebrog efter Indstilling af Krigsministeriet som Anerkendelse for hans Virksomhed for Oprettelsen af Biblioteker for Soldaterne i Felten. — Hans Valgsprog var: „Soli Deo gloria“, hvormed han hvert Nytaar begyndte sine private Optegnelser og stundom ogsaa Avisens Nytaarsnummer. I „Mindeblade for Familien Elmquist er optaget en af ham forfattet taknemlig Henvendelse til Aarhus By; ogsaa her er Overskriften den samme: „Gud alene Æren“, og Slutningsordene: „Gud velsigne Danmark“. I Sønnens (A. H. E.s) Ligtale fortælles: „Det var for faa Uger siden den kære Gamles 80-Aars Fødselsdag. Af Børn, Frænder og Venner var saamange samlede om ham, som nogenlunde havde set sig i Stand til at komme. Selv laa han fængslet til sit Leje — men da vi saa for at bringe ham vore Lysønskninger alle stod samlede omkring ham, hvor gribende var det da ikke for os at se den gamle Mand med Anstrengelse rejse sig i Vejret, folde sine Hænder og saa at høre ham opløfte sin Røst med Tak til Gud for al den Godhed og Miskundhed, han havde bevist imod ham, lige fra hans Barndoms- indtil hans høje Alderdoms-Tid; og saa bad han inderligt, at Vorherre ogsaa nu vilde være hos ham og styrke ham med sin Naade paa det sidste, at han maatte være og blive hans i Liv og Død“. — Han var en aandslivlig Personlighed med gode Interesser i national og æsthetisk Henseende. Men da han i sin Ungdom ikke havde faaet nogen

omhyggelig Uddannelse, var den Dannelse, han selv havde erhvervet, noget mangelfuld, paa adskillige Punkter noget overfladisk og ukritisk. Af Temperament var han udpræget Sangviniker, let begejstret over alt, hvad der tog sig smukt ud, godtroende overfor dem, der lagde an paa at behage ham, men meget paaholdende i Forholdet til sine nærmeste. Naar han, ligesom mange andre velhavende, undertiden er bleven anset for gerrig, er dette dog en fejlagtig Opfattelse af hans Karakter. Han var ingenlunde koldt beregnende, i Grunden slet ikke Forretningsmand, men snarere lidt barnagtig i Pengesager, og havde næppe selv nogen klar Viden om sin Status. Men fordi han tilhørte en Generation, som havde oplevet de knappe Tider i Aarhundredets første Del, og fordi han fra først af selv havde levet i knappe Kaar og kendt Fattigdom og Savn, havde han megen Respekt for Pengenes Værdi, og kunde — som saa mange af hin Tids Mennesker — aldrig frigøre sig fra de tidligt modtagne Indtryk af, at Spar-sommelighed er en Nødvendighed. Han kunde dog godt vise Gavmildhed og Gæstfrihed, og i Hjemmet herskede visselig ingen Karrighed, men et vist Præg af Velstand uden Flothed og Pragtlyst. Det var ifølge hans testamentariske Bestemmelse, at Sønnen H. F. G. E. 1872 stiftede „Overkrigskommissær Elmquist's og Hustrus Legat for ugifte Kvinder og Enker i Aarhus" paa en Kapital af 5000 Rdl. (nu 10,000 Kroner).

Den 17. April 1811 ægtede han Helene Ambrosia Follandt, f. 29. Decbr. 1790, † 23. Maj 1862. Om hendes Herkomst har følgende kunnet oplyses: Køge Kirkebog: 1756, Onsdag 17. Novbr., fik Jens Johansen, aftakket Rytter og Murmester, og Hustru Margrethe Kirstine Olsdatter, døbt en Søn, som blev kaldet Johannes. Faddere: Vagtmester Nedels Hustru bar Barnet og Jørgen Henningsens Hustru gik hos, Gertrud Pedersdatter, Jens Tolsgaard, Herlov Klejnsmed og Jørgen Freiesleben. Denne Johannes Follandt, „en Mand

af gammeldags Guds frygt, men ej Pietist, munter og spøgefuld", var født i Køge 1756, fik 1796, 26. Septbr., Borgerskab i København som „Fri Murermester“ ifl. kgl. Bevilling af 13. Maj s. A. (Kbhvns. Borgerskabsprotokol) (han havde ikke gjort Mesterstykke) og 1789 ægtede han Johanne Christiane Mortensen, f. 1756, † 1828, 26. Februar. Der vides ellers intet om Familien, men det ses af Skifteforretningen, at den har været ret velstillet. I 1807 under Bombardementet vides Familiens kvindelige Medlemmer at have — ligesom saa mange andre i de Dage — taget Tilflugt til Husets Kælder. Manden har vel været ude i Følge sine Pligter som Borger, d. v. s. Medlem af Borgervæbningen. En Bombe vides at være eksploderet i Huset over dem, thi en af Døtrene blev derover saa forskrækket, at hun slog et Fad Mælk, hun stod med, over sit Hoved og antog i sin Forvirring, at hun var saaret af Bomben. Murmester Folandt blev i sin høje Alderdom næsten blind, og som en Følge deraf var han saa uheldig at falde paa en Byggeplands, et Ulykkestilfælde, der havde Døden i Følge 1827, 29. August. Han begravdes fra sin Bopæl i Gothersgade 137, den 1ste Septbr. „i Staden“. (Trin. Kirkebog). Jorden kostede 7 Rdlr. 3 Mrk. Enken „Christiane sal. Folandt“s fik Bevilling til at hensidde i uskiftet Bo. Boets Masse opgaves at være 800 Rdlr. Sølv. 1828, 26. Februar, døde Enken „af Alderdom“, 72 Aar gl., og begravdes „i Staden“ den 2. Marts. Ved Forseglingsforretningen den 27. Februar mødte Skomagemester Gerhard Elmquist, der sagde sig at være i Ægteskab med den afdødes Datter Marie, og meddelte, at der foruden hende endnu vare to Døttre gifte i Aarhus, samt en Dattersøn, Johannes, i Aalborg, 16 Aar.

Boets Registrering ser saaledes ud:

et 8te Dages Stueuhr i fouteral 8 Rdlr.
 et Egetræs Skatol med Skab 12 Rdlr.
 2 smaa Spejle 3 Rdlr.

en fyrretræs Commode 2 Rdlr.
 1 Sopha, 6 stole 8 Rdlr.
 en Lehnestol 1 Rdlr.
 en Seng med Omhæng og Tæppe 5 Rdlr.
 2 Underdyner 8 Rdlr.
 1 do. og en over do. 10 Rdlr.
 5 Puder 6 Rdlr.
 1 Par Lagener 1 Rdlr.
 1 lidet Spejl 1 Rdlr.
 1 liden Sølv-Potagieske 8 Rdlr.
 3 Sølv Spiisesker, 4 do. Thesker 6 Rdlr.
 1 do. Thesie, 1 do. Barneske 2 Rdlr.
 1 Skildpades Daase med Sølvbeslag 1 Rdlr.
 1 Par Plet-Spillestager 1 Rdlr. 2 Mrk.
 2 porcell. Thedaaser, noget adsk. 2 Mk.
 2 Comfurgryder, 2 Pander 4 Rdlr.
 1 Kobber Thekjedel, 1 Dørslag 2 Rdlr.
 1 lysestage, 1 Morter 2 Rdlr.
 2 Kobber Casseroller 1 Rdlr.
 3 lysestager, 1 Spand 1 Rdlr.
 2 Blik kjedl., noget Trætøj 1 Rdlr.
 3 Dyner, 1 Pude, 2 pr. lagener 10 Rdlr.
 1 Mahogni Kasse med 1 „Instrument“ 1 Rdlr.
 2 pr. Lagener 4 Rdlr.
 4 Særke 4 Rdlr.
 4 Duge, 6 Servietter 5 Rdlr.
 forsk. Kjoler 5 Rdlr.
 2 forkl., 1 Klokke 2 Rdlr.
 2 Kapper, 3 pr. Strømper 2 Rdlr.
 1 gl. Omheng 2 Rdlr.
 nogle gl. Gardiner 4 Mk.
 noget gl. Træskrammel i Gaarden 1 Rdlr.
 1 gl. Frakke 2 Rdlr.
 Tilsammen 133 Rdlr. 2 Mk.

Desuden ejede Boet Gaarden 137 i Gothersgade,
 der solgtes ved 4de Auktion 23. Juni 1828 til Høker
 O D. Prom for 9830 Rdlr. Sølv. Hof- og Stadsretten
 1ste Videnkammers Protokol: 1829, 18. Maj, optages
 Tingsvidne angaaende Arvinger i Frimurermester Jo-

hannes Jensen Folandts og Hustru Christiane Mortensdatters Bo. Som 1ste Vidne fremstod Blikkenslagermester Johannes Irgens fra Skindergade Nr. 21 og forklarede, at han i et Tidsrum af omtrent 20 Aar havde kendt Murmester J. F. og Hustru. De vare indtrådte i Ægteskab før Vidnet gjorde deres Bekendtskab, men under deres jævnlige Omgang havde Folandt flere Gange ytret, at ingen af dem forhen havde været gift og ikke havde flere Børn end de 4 Døtre.

1. Helene Ambrosia (Ambrosine) Folandt, gift med „Bogholder“ A. F. Elmquist af Aarhus (4 Rdlr. til Stadens Kasse).
2. Emilie Frederikke Folandt, gift med Carl Johan Wulf (født Jøde, men døbt) Købmand i Aarhus.*)
3. Anne Marie Folandt, gift med Skomager Gerhardt Elmquist.
4. Margrethe Folandt, som ved Døden er afgaaet, og som ikkun har været i et Ægteskab, nemlig med en Murmester Fisch, som skal være boende i Nærheden af Aalborg, fra hvilken Mand hun i flere Aar før sin Død levede separeret, og af hvilket Ægteskab hun kun havde en Søn, Johannes, som omtrent er 17 à 18 Aar gl. og skal opholde sig i Aalborg.

Vidneafhøret afsluttedes og ses ikke senere at være optaget. Skiftekommissionens Repartitionsprotokol: Boets Beholdning til Deling var 2014 Rdlr. 5 Mk. 4 Sk. rede Sølv, 238 Rdlr. 2 Mk. 6 Sk. Sedler og Tegn. Dette deltes i 4 lige Parter, saa at hver fik 503 Rdlr. 4 Mk. 5 Sk. rede Sølv og 59 Rdlr. 3 Mk. 3½ Sk. Sedler og Tegn. Den den afdøde Datter Margrethes Arving tilkommende Del indsattes i Overformynderiet. Skiftekommissionens Korrespondanceprotokol: I en Skrivelse af 1830, 4. Marts,

*) De havde ingen Børn, men tog som Datter Christofine Lausen (se det flg.), der ægtede Michael Her-skind.

fra Aalborg Stiftamt forlangtes Oplysning om Arv var tilfalden Tambur Adolf Ferdinand Fischer efter hans afdøde Morfar, Murmester Folandt i København. 11. Marts svarede Skifteretten, at der var udloddet Arv til Johannes Fesk, og det var indsat i Overformynderiet. Proklama var udstedt 24. Marts 25. Derpaa kom Skrivelse fra Magistraten i Burg paa Femeren, der anmeldte nogle Personer af Navn Voland eller Folandt, der forment sig at være den afdødes Søstre, og der i saa Fald reserverede sig deres Arveret og lod sig underrettede om Boets status. Der svarede, at da der var Børn, kom Udarvinger ikke i Betragtning.

Helene Ambrosia Folandt blev altsaa Husmoder i den gamle Gaard paa Mejlgade; Gudsfrygt og Menneskekærlighed nævnes som fremtrædende Træk i hendes Karakter; fredelskende og godgørende var hun i høj Grad. Mange fattige eller lidende eller paa anden Maade ulykkeligt stillede Mennesker søgte til hende og fandt ikke blot Understøttelse, men ogsaa værdifuld Trøst og Opmuntring, sunde og gode Raad. Derhos var hun spøgefuld og humoristisk og gav derved store Bidrag til Hjemmets Hygge; hun holdt særdeles meget af Børn og kunde mange gamle Fortællinger og Viser, hvormed hun glædede de smaa. Hun var som yngre meget smuk, som ældre statelig. I hendes yngre Aar skrev Jørgen Thisted engang et Digt til hende i Anledning af hendes Fødselsdag, hvori han — maaske noget smigrende — karakteriserede hende i følgende Vers:

Hvad der hører Himlen til
 Skues ej hernede,
 Hvis det ej sig svøbe vil
 I et jordisk Klæde,
 Kærlighed i Kindens Ild,
 Tro i Øjets Blikke,
 Og i Læbens klare Smil
 H a a b, som brister ikke.

Hun var i høj Grad elsket og agtet af alle, som kendte hende. I hendes ældre Aar var der noget meget ærværdigt og patriarkalsk over hende. (Det var derfor ikke underligt, at nogle af Børnebørnene talte med hinanden om, „at Abraham maa vistnok have set saadan ud som Bedstemodér“). Hendes pludse-Død (Embolia pulmonis) vakte Sorg ogsaa langt udenfor Familiens Kreds.

8 Børn (1—8):

1. **Edvard Julius Johannes Elmquist**, f. 2. Juli 1812. I en Alder af 8 Aar optraadte han paa Scenen, idet han i det dramatiske Selskab udførte Titelrollen i Oehlschlägers „den lille Hyrdedreng“. Han var oprindelig noget legemssvag men hærdedes ved Legemsøvelser sammen med sine Venner Weis'erne, Søner af Distriktslægen. Han blev herigennem sund og frisk og en udmærket Gymnastiker. Student fra Aarhus 1830, laud., Cand. juris 1835, laud. Han karakteriseres som „en mandig Personlighed med udpræget Retfærdighedssans, kemisk fri for alt, hvad der hedder Personsanseelse, og for alt, hvad der hedder Vrøvl“. 1839—50 var han ansat i Københavns Politi, altsaa i de bevægede Martsdage, da den „schleswig-holsteinske“ Deputation var i Byen; da han 44—50 var Assistent, har han sikkert haft travle Dage, og hans Nekrologist skriver da ogsaa, at han i denne Stilling ved sin Dygtighed og Aandsnærværelse i kritiske Øjeblikke, og ved sin altid humane Opførsel vandt almindelig Anerkendelse. 1850 blev han Byfoged og Politimester i Randers samt Herrerredsskriver i Nørhald, Støvring og Galten Herreder, hvilken sidste Bestilling senere ombyttedes med Byskriverembedet i Randers. Kancelliraad 1852. Justitsraad 1865. Han døde 26. Januar 1866 af en Brandbyld. Randers Avis skriver bl. a. om ham: I sin saare omfattende Virksomhed vandt Justitsraad E. i ualmindelig Grad sine Medborgeres Agtelse, Tillid og Hengivenhed. Med en usædvanlig Grad af Arbejdsdygtighed forenede han den lykkelige Gave, let og sikkert at kunne sætte sig ind i de forskel-

ligste Forhold og Sager, og en Vilje, der altid var rede til at hjælpe med Raad og Daad. Hans Livs Retning var at virke godt, at gavne, og derfor havde navnlig Byens Haandværkerstand stedse i ham en tro Ven og ivrig Beskytter. Ethvert Skridt til deres Opkomst var vis paa hans Interesse og Medvirkning; han har saaledes store Fortjenester af den Stiftelse for fattige Haandværkere, som vi i en nær Fremtid ville se rejst (Hospitalet), ligesom han ogsaa har skænket Haandværkerforeningen et Legat, der bærer hans og Hustrues Navn. Det skal siges til hans Ære: han var ingen fornem Mand i dette Ords almindelige Forstand; han var nedefter, som han var opefter, ligefrem og retsindig. Et smukt Blad i hans Krone, er den afdødes mandige og urokkelige Holdning i Preussertiden; han havde en dyb Følelse af Danmarks Ulykke og vor Fornedrelse. Det kostede ham hans Frihed. Han hensad paa Raadhuset, hvis vi ikke tage fejl. 4—5 Uger i Occupationstiden; men det var en Fornøjelse at møde den frejdige Mand, naar han med en preussisk Vagt efter sig, gik sin korte daglige Tur. Han blev løsladt af Fangenskabet, men hans Virksomhed her var umulig under preussisk Regimente, hvorfor han gik til København, for ikke daglig at være Vidne til de Ydmygelser, han ikke kunde forebygge. Sit 25-aarige Embedsjubilæum fejrede han som fangen Mand. At han var vor konstitutionelle Frihed oprigtig hengiven, har vi al Grund til at tro, og det er et smukt Billede, vi gemmer af Byens Politimester, naar han i sin sorte Kjole skred foran vore Grundlovsprocessioner.

Gift 28. Decbr. 1839 med **Emma Mathilde Schwartzen**, f. 1812, 13. Oktbr. Hun var et livligt Stemningsmenneske, musikalsk begavet; hun havde ligesom Broderen, Julius Schwartzen ved det kgl. Theater, — om end i ringere Grad — en smuk Sangstemme. Hun nedstammede fra en Søster til Ludvig Holberg. Hun døde 23. Februar 1870 (Cancer), efterladende 3 voksne Sønner.

4 Børn (a—d):

- a. **Adolf Frederik Elmquist**, f. 22. Oktbr. 1840. I sin Autobiografi skriver han (1883): — min første Undervisning modtog jeg i Christianshavns Borgerdydsskole, men i Aaret 1850, da min Fader blev forflyttet til Randers, blev jeg optaget som Discipel i denne Bys lærde Skole, der dengang styredes af den som Skolemand og Forfatter bekendte Professor C. A. Thortsen, hvem jeg bevarer i taknemlig Erindring baade som Lærer og Rektor, og fra den blev jeg i Aaret 1858 dimitteret til Universitetet med første Karakter. I Januar 1860 underkastede jeg mig den filosofiske Prøve ved Universitetet med samme Udfald. Det var fra først af min Hensigt at vælge Theologien som Embedsstudium, men dels Frygt for ikke at være det gejstlige Embedes Fordringer voksen, dels min allerede i Skolen vakte store Interesse for de historiske Fag, bragte mig efter mit Rusaar til at slaa om og vælge det filosofiske Studium, der forekom mig i højere Grad at give mig Lejlighed til at dyrke de Videnskaber, jeg særlig interesserede mig for. Det var derfor fornemmelig den historiske Side af Filosofien, der blev Genstand for mit Studium, ligesom jeg stadig med Iver lagde mig efter baade Universal- som Fædrelandshistorie og jævnlig hørte historiske Forelæsninger; flere Gange var jeg endog uvis, om jeg ikke skulde opgive alt det filosofiske og underkaste mig historisk Magisterkonferens, der egentlig mere tiltalte mig. De ringe Udsigter, der dengang knyttede sig til denne Eksamen i Forening med mine Forældres Ønske bragte mig imidlertid til at holde fast ved det engang fattede Forsæt, og endelig i Januar 1867 lykkedes det mig at absolvere den filosofiske Eksamen med første Karakter. Det foregaaende Aar havde jeg haft den Sorg at miste min Fader . . . og derefter flyttede min Moder til København, og her havde jeg og mine to Brødre, der begge studerede, et saa hyggeligt Hjem hos hende, at jeg i de første Aar efter min Eksamen kun lidet tænkte paa at søge bort fra København, hvor jeg desuden snart fik rige-

lig Beskæftigelse, navnlig ved privat Forberedelse til Universitetet; jeg dimitterede saaledes i disse Aar den senere Bestyrer af Ordrup Opdragelsesanstalt H. C. Frederiksen og den for sine hygiejniske Interesser senere bekendte Arkitekt Fr. Levy, medens jeg tillige ved Siden deraf havde god Tid til at dyrke mine Yndlingsstudier og deltage i Studenterlivet. Dette i mange Henseender tiltalende Liv fik imidlertid en sørgelig Ende ved min Moders Død i Februar 1870, da vort lykkelige Hjem opløstes, og jeg maatte nu tænke paa, inden det blev for sent, at skaffe mig en Plads i det lærde Skolevæsens Tjeneste, til hvilken min Embedseksamen og mine Interesser for Undervisning naturlig henviste mig. Den 18. Maj 1870 antoges jeg da af Ministeriet som Lærer, uden fast Ansættelse, ved Viborg Katedralskole, og fik som Undervisningsfag Tysk i hele Skolen, samt Dansk i 5te og 4de Klasse. Denne Stilling beholdt jeg imidlertid kun i to Aar, da de to nederste Klassers Nedlæggelse som Følge af Skoleloven den 1. April 1871 gjorde min Tjeneste ved Skolen overflødig. Men jeg var saa heldig den 17. Juli 1872 at finde Ansættelse ved Fredericia Latin- og Realskole, der dengang efter flere Aars Stagnation var kommen i en livlig Udvikling og Fremgang under Rektor Blochs dygtige Ledelse. Der virkede jeg nu fra August 1872 til Februar 1875 som Lærer i forskellige Fag: Dansk i de øverste Klasser, Historie, Fransk og Latin i Mellemklasserne og de lavere Klasser, og følte mig i det hele meget tilfreds med min Stilling og Virksomhed. Særlig betydningsfuldt blev mig Opholdet i Fredericia, fordi jeg der gjorde Bekendtskab med min nuværende Hustru, hvem jeg ægtede 17. Juli 1874, hvorpaa jeg i den følgende Sommerferie i hendes Selskab foretog en Rejse gennem en Del af Tyskland og Schweiz; allerede tidligere (i 1863) havde jeg sammen med mine Forældre været i Harzen, Dresden og det sachsiske Schweiz, og bevarer fra begge Rejser smukke Minder og uforglemmelige Indtryk. Hvor tiltalende end Opholdet i Fredericia i mange Hen-

- seender kunde være, maatte jeg dog nu, efter at have giftet mig, tænke paa at skaffe mig en mere sikker og betryggende Stilling. Jeg søgte og fik i 1875 en Lærerplads ved Nykøbing Kathedralskole, i hvis Tjeneste jeg siden den Tid har arbejdet. Mine Fag have været Dansk, Oldnordisk, Historie, Latin og Græsk. Endnu staar kun tilbage at tilføje, at jeg i Januar 1877 ved Metropolitanskolen underkastede mig en forhaabentlig sidste Eksamen, den for filologiske Kandidater anordnede praktiske Prøve, der dengang endnu krævedes som Betingelse for fast Ansættelse under Staten (kort efter blev den ophævet), at jeg ved denne opnaaede 1ste Karakter; og at jeg derpaa endelig 11. Januar 1878 modtog kgl. Udnævnelse til Adjunkt ved Nykøbing Kathedralskole." Senere meddeles (1899): I Skoleaaret 1897—98 havde Overlærer E. paa Grund af Svaghed været fritagen for sin Skolegerning, og under 13. Juli 1898 blev han efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension fra 19. Maj 1898. I ham mistede Skolen en Mand, der baade ved sin Dannelse og ved sine omfattende historiske og litterære Kundskaber indtog en betydelig Plads i Lærernes Kreds. Han var en meget distræt Mand, med hvem Eleverne holdt mange Løjer, men hvem de senere erklærede at have meget tilovers for. Sine sidste Aar levede E. i København, hvor han døde den 14. Marts 1907 (Arteriosclerosis).

Gift 17. Juli 1874 med Christiane Poulina Johanne Riemenschneider, født i Fredericia 23. Maj 1855, som overlever ham; uden Børn.

- b. **Vilhelm Ambrosius Elmquist**, f. 1843, 3. August, cand. phil. Hans smukke Ydre og ridderlige Væsen gjorde ham afholdt af Damerne, og ligeledes havde han meget Anlæg for Venskab og Kammeratliv, men var, mens han havde Penge at raade over, gavmild og spendabel indtil Ødselhed. Grunden til, at han blev hæmmet i sine Studeringer, var forøvrigt, at han i den Periode, hvor Studierne skulde have været drevne med Kraft, opofrede sig ganske for sin Moder, hvem han under hendes langvarige Kræftsygdom plejede

og hjælp, saaledes som kun faa Sønner har været i Stand til. Efter hendes Død var det, som om der var opstaaet en stor Tomhed i hans Liv, han havde ingen Energi til at arbejde; men søgte i lang Tid uafsladelig Adspredelse. En Tid var han ansat i Københavns Politi; var en Tid i Paris, men havnede til Slut i Aalborg paa den yngre Broders Kontor i „Husmandskreditforeningen“ og som et af Broderbørnene særdeles elsket Familienmedlem. Han havde æsthetisk Smag og Dannelse, gode Sprogkundskaber og havde arvet Moderens smukke Sangstemme. Til sidst fik han Sukkersyge og blev næsten blind. Da samtidig Broderen var død, var det hans Sorg at skulle falde hans efterladte til Byrde, og Døden kom vel nærmest som en Befrielse 15. Decbr. 1900.

- c. **Edvard Emmanuel Elmquist**, f. 1851, 6. Februar, cand. jur. 1874, laudabilis. 1875 Kasserer i Aalborg Bank. 1879 Sagfører i Aalborg i Kompagni med den i sin Tid bekendte Politiker, Sagfører A. Bentzen. I Nekrologen ved hans Død skrives: Han besad stor Arbejdskraft og Virkelyst og havde særligt Opmærksomheden fæstet paa Husmandsstanden, hvis økonomiske Kaar han følte sig kaldet til at forbedre. Han fattede da Planen til sit Livs store Værk Husmandskreditforeningen, og indbød i Marts 1879 Folketingets Medlemmer til et Møde i København, hvor han udviklede sin Plan for dem. Her slog hans Tanke hurtigt an og med utrættelig Iver og Energi søgte han Indpas for sine Ideer i Regerings- og politiske Kredse, saaledes at Husmandsloven glat gik igennem og udkom 28. Maj 1880. Den 29. Juni s. A. holdtes den konstituerende Generalforsamling, hvor den 29-aarige E. valgtes til Direktør. Foreningen talte Aar 1900 over 35,000 Medlemmer og havde da udlaant 40 Millioner til jyske Husmænd. Dette er E.s største Bedrift, den der vil sikre ham et anset og æret Navn for Efterverdenen langt ud over Husmændenes Kreds. Iøvrigt har han 1893 stiftet „Kreditforeningen for Ejendomme uden Avlsbrug“, hvori han var Direktør, ligeledes var han

administrerende Direktør for Livsforsikrings-selskabet Fremtiden, han har stiftet „Værnepligtsforeningen“, samt var Formand i Bestyrelsen for en stor Samling af Privatbaner. Han deltog ogsaa i det politiske Liv. Allerede 1877 udgav han, under Mærket „Neither-Nor“, et Par politiske Pjecer, der vakte stor Opsigt. Det var i det første Provisoriums Dage, og E. viste en Vej ud af dette. Den ansete Politiker, Thomas Nielsen, mente, „at de sikkert maatte stamme fra en gammel Politiker, da de røbede saa megen Modenhed og Myndighed“. Han kom dog aldrig ind i Rigsdagen; hans store Arbejde hindrede ham, og da han tilsidst stillede sig i Vejle og Aarhus, faldt han. I Aarhus præsenterede han sig for sine Vælgere med bl. a. følgende Udtalelse: „Jeg stiller mig som en bestemt Modstander af Socialismen, der, gennemført, vilde tilintetgøre det sidste Aarhundredes Arbejde for at hævde Individets Frihed, og som en Modstander af den Agitation, der spreder Bitterhed og Ophidselse og derved hindrer det Samarbejde mellem store og smaa, hvoraf netop disse sidste vilde høste Fordel. Ingen kan mere oprigtigt og varmt end jeg ønske at gavne de smaa i Samfundet, at hæve saamange som muligt op til at leve paa lykkeligere Vilkaar, men jeg mener, at dette Arbejde kan og maa gøres paa det bestaaende Samfunds Grund, ikke ved at omvælte det“. Dette var ikke Mundsvejr fra hans Side, hans Livs Gerning har bevist, at han satte sine bedste Kræfter ind paa at gavne de smaa i Samfundet, og de opnaaede Resultater vil staa som et glørværdigt Monument over hans Minde. Han var Venstremand, men en født Modstander af Venstres Obstruktionspolitik, og han stod derfor ret skarpt overfor det radikale Parti i sin By, hvad der ikke forhindrede ham i at nyde dets mest kvalificerede Agtelse. Der var en overordentlig Arbejdskraft i ham, ligesom en overordentlig Livsglæde og Livslyst. Han vilde være med i Livet, røre sig i Livet, være mellem de første i det, derfor var han gerne med i alt, der

spændte nogenlunde vidt. Hans brede Skikkelse fyldte godt, hans Tale tumlede let med alle Emner, hans morsomme Vid og brede Gemytlighed gjorde ham søgt. Med al sin Skæmt og sin vældige Forretningsdygtighed forbandt han en dyb kristelig Alvor; han tog levende Del i det aalborgske Menighedsliv, som samlede sig om Præsterne Repsdorph, Clausen og Schiøler, og stod navnlig i et nøje Venskabsforhold til Clausen. Dette virksomme Liv, der lovede saa smukt og stort for Fremtiden, og et lykkeligt Familieliv i en stor Flok af Børn, fik en ret brat Afslutning. 1899 maatte han rejse til Marienbad og underkaste sig en Kur, som blev skæbnsvanger for ham, og han døde den 7. Juni 1900. Hans omfattende Virksomhed havde alt andet end beriget ham, og ved sin Død efterlod han sig intet udover et godt og anset Navn; hans Enke maatte derfor forsørge sin store Børneflokk bl. a. ved en Lotterikollektion.

Gift den 5. Maj 1875 med Louise Herskind, f. 6. Novbr. 1853, Datter af Landmand Adolf Herskind og Laura Sahl (Datter-Søns Datter af E.s Farfars Far).

9 Børn:

- 1) Edvard Julius Johannes Elmquist, f. 18. Feb. 1876, var i flere Aar Assistent i Landmandsbankens Filialer i forskellige Byer. Rejste 1900 til Australien, senere til Indien og derfra til Kina, hvor han fra 1902 har været Toldinspektør i det engelsk-kinesiske Toldvæsen. Paa Besøg i Danmark Vinterhalvaaret 1909—10.

Gift den 14. Marts 1910 med Christiane Strandby, f. 20. Decbr. 1881, Datter af Sagfører, Bankdirektør S. i Vejle.

- 2) Laura Emma Mathilde Elmquist, f. 29. Maj 1877, † 1. Oktbr. 1892 af Difteritis.
- 3) Adolf Gudman Elmquist, f. 21. Novbr. 1878, Bogholder hos Trælastfirmaet: Brødrene Schnakenburg i Odense, 1. Novbr. 1903 Kasserer paa Aarhus Oliefabrik, 1907 Inspektør ved „Haand i Haand“.

1909 Forretningsbestyrer i Broager, senere i Sønderborg.

Gift den 14. Juni 1901 med Dagmar Suzette Berthelsen, f. 3. Marts 1876, Datter af Pastor I. I. Berthelsen, Sønderholm, og Hustru Emmy Kall.

3 Børn:

- a) Edvard Ejvind Elmquist, f. 10. April 1904.
- b) Thorkild Elmquist, f. 8. Juli 1906.
- c) Karen Louise Elmquist, f. 1910.
- 4) Emma Mathilde Louise Elmquist, f. 19. Februar 1881, har Kontorplads i Landbrugsministeriet.
- 5) Helene Louise Elmquist, f. 15. Februar 1884, † 28. Februar 1888 af Difteritis.
- 6) Gerda Louise Holbergiana Elmquist, f. 10. Januar 1886, Almuelærerindeeksamen 1908, Lærerinde paa Frederiksberg.
- 7) Aage Ludvig Holberg Elmquist, f. 18. Maj 1888, Assistent i Landmandsbanken i Aalborg 1904, Student 1908, cand. phil 1909, studerer Jura.
- 8) Erik Elmquist, f. 28. Januar 1890, Præliminæreksamen 1906, 1906—09 i Maskinlære hos F. L. Smith & Co., 1909 Svend; Maskinkonstruktør.
9. Ejnar Elmquist, f. 1. Juni 1894.
- d. Helene Thora Louise Laura Caroline Elmquist, f. 2. Septbr. 1855, † i Oktober 1857.
2. Thora Alvilda Christiane Elmquist, f. 18. Maj 1814, † 7. Maj 1845 af Brystsyege efter længere Tids Sygdom og over 3-Maaneders Sygeleje, 31 Aar gl.
 Gift den 16. August 1837 med Ludvig Vilhelm Henrik Krabbe, f. 22. Februar 1798, † 3. November 1857, (se Personalh. Tidsskrift i R. 3 B. 40), Kammerjunker 31. Maj 1823, Auskultant i Rentekammeret 30. April 1825, Amtmand paa Bornholm 15. April 1837, afsk. 19. Aug. 1849; Kammerherre. Han døde i en forholdsvis ung Alder, ret pludseligt af Apopleksi, da han som Landstingsmand for 4. Valgkreds (Born-

holm) opholdt sig i København. Her døde han paa Hotel Knapstedgaard den 3. Novbr. 1857. Han skildres som en nobel, men maaske noget svag Karakter, og et godt Menneske, i høj Grad velvillig og jævn i sin Optræden. I sin gode Tid var han meget afholdt, og hans Hustru ligefrem elsket. (Meddelelser fra Bornholm). I „Dagbladet“ gav Redaktør (senere Amtmand) C. Bille Krabbe et kønt Eftermæle.

4 Børn (a—d):

- a. **Johan Ludvig Adolf Carl Krabbe**, f. 14. August 1838, cand. juris., Løjtnant, Ekspedient i Marine-ministeriet, † 2. Oktober 1893 (Tabes dorsalis).
Gift med Anna Herskind, hans Halvkusine, f. 21. Marts 1852 (5 Børn).
  - b. **Thora Helene Rudolfine Frederikke Krabbe**, f. 14. August 1838, † 25. Juli 1901 (Hjertesygdom).
Gift med Koffardikaptajn Ole Christian Arboe, f. 1. Maj 1831, † 22. Novbr. 1873 (5 Børn).
  - c. **Frederikke Louise Sofie Krabbe**, f. 20. Septbr. 1840, † 1892 (Tabes dorsalis).
Gift med cand. pharm. Hans Tauber Jensen, f. 10. Juni 1836 (1 Barn).
  - d. **Laura Julie Jenny Krabbe**, f. 16. Novbr. 1842, † 6. Januar 1872 (Tuberkulose).
3. **Harald Fridleif Gudman Elmquist**, f. 26. Februar 1818, Student 1837, cand. phil.; boede en Tid i København sammen med den yngre Broder og levede et muntert og fornøjeligt Studenterliv blandt en Kreds af begavede Samtidige. Et Udslag af deres gode Humør var „Archiv for Vrøvl“, som en Tid udkom i haandskreven Udgave for indviede, og hvortil bl. a. Carl Ploug leverede Bidrag. Efter „2den Eksamen“ opgav han Studeringerne og gik i Lære som Typograf hos Faderen og vandt Lærebrev som saadan. Derefter hjalp han Faderen med Redaktionen, og det var hovedsagelig ham, der udgav Ugebladet „Almuevennen“, senere omdøbt til „Cimbria“, hvoraf der kom flere Aargange, med underholdende Læsning, hvori flere gode originale og oversatte Fortællinger (bl. a. af „Emanuel St. Hermidad“ = Adolph Valde-

mar Thisted). Meget morsom var en af Harald E. udgivet Pjece: „Nøtheniana“, med en Del komiske Artikler af en aarhusiansk Original Anders Nøthen, der kaldte sig „kgl. Frimurer“. H. E. har vistnok i adskillige af disse Artikler „ført“ Anders Nøthens Pen. Han skrev endvidere adskillige morsomme Digte og Viser, som endnu haves i Manuskript. Som man ser heraf, havde han stor litterær Interesse og Sans for Humor, som han dog særlig holdt af at lade komme frem i en mindre hjemlig Kreds. Der var noget tilbageholdende og næsten genert over hans ydre Fremtræden, men han var en fin og nobel Karakter med et mildt og kærligt Hjerte, retsindig og barnligt from. Maaske netop paa Grund af hans fine og noble Karakter pintes han mere end almindeligt af forskellige Sorger og Prøvelser, som han maatte gennemgaa og som nedbrød hans Kraft. Han døde i Aarhus 20. August 1883 (Pneumonia & Peritonitis).

Gift den 8. Oktober 1850 med Karen Elisabeth Weinschenck, f. 26. Maj 1831, Datter af Proprietær Fr. Wilh. Weinschenck, Landvæsenkommisær, Amdsraadsmedlem, Stænderdeputeret, R. af Dbg., og Hustru Cecilie Gleerup Kjerulf, af Gunderupgaard. Hun var meget smuk, men svag af Helbred, hvilket afstedkom adskillige Vanskeligheder i Familienlivet. Hendes Fremtræden kunde være glimrende og blændende, og hun yndede at omgive sig med smagfuld Pragt baade for sin Person og for sit Hus, hvorfor hun lod foretage mange Byggeforetagender i den gamle Elmquist'ske Ejendom. Hun kunde vise en storlaaet Gæstfrihed og Gavnildhed og megen personlig Opofrelse. Der var noget lidenskabeligt over hendes Sympathier som ogsaa over hendes Antipathier, hvorimod hun ikke havde Evne til at se objektivt og lidenskabsløst paa Personer og Forhold. Trods sin Sygdom (maaske kan man ogsaa sige: i nøje Samklang med dens Karakter), udviklede hun en overordentlig Energi i enhver Sag, som hun „kastede sig ind i“;

med Rette har man sagt om hende, at hun ikke var af de Kvinder, „hvoraf der gaar 12 paa Dusinet“. Som Eksempel paa hendes Rundhaandethed kan anføres, at hun i en Aarrække af sine egne Midler lønnede en Trediepræst ved Aarhus Domkirke, at hun engang skænkede samme Kirke flere hundrede Lamper (de ere nu tildels anbragte i Hørning Kirke ved Randers) o. s. v. Efter sin Mands Død styrede hun med en vis Selvstændighed hele den store Forretning, indtil hun nogle Aar før sin Død bortforpagtede den til Redaktør Funch-Thomsen, hvorefter hun flyttede til København. Ved Stiftstidendes 100-Aars Jubilæum 1. Januar 1893 udnævntes hun til Etatsraadinde. I finansiell Henseende var hendes Styrelse dog ikke heldig, idet hendes fra Svigerforældrene arvede Formue og betydelige Indtægter ganske smeltede bort under hendes Hænder, hvad der før en stor Del skyldtes hendes store Hjælpsomhed. Paa sine gamle Dage kom hun dog ikke til at lide nogen økonomisk Mangel, men hun førte med sine nedbrudte aandelige og legemlige Kræfter et temmelig trist og ensomt Liv. Hun døde i København den 28. Juli 1908 (Mentalis hysteria). Det af hendes Svigerfader i hans Testamente udtalte Ønske, at Stiftstidende og dets Trykkeri maatte forblive i den Elmquist'ske Slægts Eje, realiserede hun altsaa ikke.*) Hendes Ægteskab var barnløst.

4. **Louise Nielsine Elmquist,**)** f. 2. Januar 1816, † 22. Marts 1877 i København. Hun og Plejesøsteren **Caroline Carlos**, f. 20. Septbr. 1809 i Aarhus,

*) Adoptivbarn: **Alexandre Dagmar Gunhilde Hedegaard Elmquist**, f. 3. Marts 1863, gift 17. Novbr. 1881 med sin Adoptivhalvfætter, **Grosserer Anton Kristian Herskind**, f. 30. Januar 1854, af Kulfirmaet **Kampmann & Herskind** (2 Børn).

***) Skulde rettelig omtales før **Harald F. Elmquist**, men af praktiske Grunde opføres hun her sammen med Plejesøsteren.

† 21. Marts 1874 i København, vare ugifte og levede til 1867 i det gamle Hjem paa Mejlgade, Midtpunktet først og fremmest for Familien og dernæst ogsaa til en vis Grad for kunstneriske og litterære Interesser i Aarhus og store Dele af Jylland i Trediverne og Fyrreerne. Dette gav i Samklang med Tidens fremherskende Smag, Huset og dets Beboere er vist æsthetisk" Præg, og det „skønne" og „harmoniske" blev, mer eller mindre bevidst, Rettesnoren for alt og alle i deres Bedømmelse af Personer og Forhold; man bestræbte sig for, at Disharmonier, det ubehagelige, ikke skulde trænge ind i det daglige Samliv, det alvorlige og pinlige henvistes til Afgørelse i Enrum. Dette Hang til æsthetisk Livssyn havde baade sine gode og sine uheldige Sider; det er delvis gaaet i Arv til Efterslægten, og en og anden af den yngre Slægt har maaske nok arvet en for vore praktiske Tider temmelig stor Ulyst til at indlade sig paa, hvad ubehageligt Livet fører med sig. „Tante Louise" var som Barn ualmindelig væver og livlig; fik desværre under en større Sygdom en Skade i Ryggen, som sikkert kunde have været rettet, hvis der ikke i den Tids Pigeskoler havde manglet Sans for Børnernes legemlige Udvikling. Som voksen ung Pige skildres hun som frisk og fin af Udseende „de mørkebrune Lokker (a l'enfant) omkring det smukke Ansigt, hendes ypperlige Forstand og dybe poetiske Gemyt gjorde hende meget tiltalende." „Hendes Spil var sjælfuldt, hendes Sangstemme — uddannet af Svigerinden Emma — var ikke stor, men havde en ren og behagelig Klang." „Paa Bejlere var der i hendes yngre Aar ingen Mangel, men hun forblev ugift. Kun én Gang syntes det, at én havde vundet hendes Hjerte, det var den unge, smukke Fr. Paludan-Müller, den senere saa ypperlige Digter (Søn af Biskoppen i Aarhus). Der fremkom Lykønskninger i Anledning af Forlovelsen, som i Virkeligheden aldrig fandt Sted. Der var ved Paludan-Müllers Afrejse fra Aarhus ikke sket nogen Afgørelse, hvilket man har tilskrevet hendes store Blyhed og Tilbageholdenhed, der kunde

mistydes som Mangel paa Sympathi. Der er et Digt af P.-M., som hedder „Billedet“, og som antages at sigte til hende. De mødtes aldrig senere, men adskilligt bar Vidne om, at hans Billede stod for stedse indpræntet i hendes Hjerter, hvorvel intet Ord nogensinde udtaltes derom.“ I 1867 fulgte hun og hendes trofaste Plejesøster Faderen til København og dannede dér — ogsaa efter at han var død — et overordentlig hyggeligt Hjem, hvor flere af Søskendebørnene boede i deres Studentertid. Hun overlevede Plejesøsteren, men fandtes om Morgen den 22. Marts 1877 død i sin Seng, efter 5—6 Dages Sygdom. Hun var et overordentlig fint udviklet, ædelt og godgørende Menneske, der har givet et godt Bidrag til Slægtens Lykke og været et skønt Forbillede for dens yngre Medlemmer.

„Tante Caroline“. Hendes Fader, der kaldte sig Carlos, men hvis virkelige Navn ikke kendes, levede i Aarhus som Tegnælærer bl. a. ved Latinskolen. Han var en smuk, talentfuld Sydlænding (andre mente, han var en Tysker) og Katholik. Under Napoleons Krigene var han, som saaret, bragt til Itzehoe og var dér bleven forelsket i en ung Pige af god Familie. Hun blev hans Hustru og flyttede med ham til Aarhus, hvorfra han i 1815 (smlgn. Avertissement i Aarhus Stiftstidende den 17. Januar s. A. om Skuespillet „Hittebarnet“) rømte fra Konen og 3 Døtre, som stod hjælpeløse. Man antog, at han rejste bort, fordi hans Familie havde faaet Nys om hans Opholdssted, og at han i sit Hjemland var bundet til en anden Hustru. Datteren Caroline var allerede dengang ofte kommen i Besøg hos Familiens Husfæller (i „Borgporten“), Bogtrykker Elmquist's. Han og hans Hustru syntes om den smukke lille Pige og tog hende nu til sig som deres egen, hvad de aldrig fik Aarsag til at fortryde. Skønt hun altid viste Om-sorg for sin Moder, der levede mange Aar og tilsidst var meget gigtsvag, og for sine 2 Søstre, som senere blev gifte, sluttede hun sig med stor Kærlighed til Elmquist og Hustru, blev dem en fortræffelig

Datter og for deres Børn en kærlig og elsket Søster; i E.s Testamente blev hun ganske ligestillet med hans egne Børn. Hendes Personlighed, som var højst original (hun kaldte sig spøgende: „den spanske Pige“ eller „Donna Carlos“), og livfuld, med Blanding af fantastisk Humor og rørende barnlig Enfold, er vanskelig at beskrive. Hendes Plejebroder Alfred har i sine efterladte Optegnelser givet en smuk og sand Skildring af hende; han skriver bl. a.: „Havde hun kunnet skrive, saadan som hun kunde tale og fortælle, kunde hun have beriget vor Litteratur med adskillige Skitser, der ikke vilde have givet Mark Twains noget efter“. Hendes ejendommelige sydlandske Udseende vakte ofte Opsigt, saaledes bl. a. hos Thorvaldsen i det kgl. Theater, til Publikums store Nysgerrighed. I sine yngre Aar forlystede hun den hjemlige Kreds ikke blot med Tale, men ogsaa med mimiske og koreografiske Præstationer, fulde af Fantasi og Komik, ofte sekunderet af den gemytlige Byfoged Jørgen Nielsen. Men samtidig udviklede hun en stor huslig Dygtighed, saa at den vidtløftige Husholdning (der ogsaa omfattede Trykkeriets Arbejdere) efterhaanden gik over i hendes Hænder og blev ypperligt besørget. Da Plejeforældrene blev ældre, kunde ingen pleje dem saaledes som hun; og i sit Spisekammer og Fadebur har hun holdt mange indholdsrige Konferencer med Mennesker, som ikke blot trængte til Mad, men ogsaa til Raad og Trøst; thi hun havde et varmt medfølende Hjerte og en barnlig Fromhed, som gjorde godt. I yngre Aar havde hun ikke tænkt paa sit Helbred, idet hun — som saa mange Unge — troede, at hun kunde taale alt. Det hævnedes sig ved, at hun efterhaanden blev meget forpint og forkrøblet af Gigt (hvortil hun vel ogsaa havde arvet Disposition); saa at hun i sine sidste Aar var meget hjælpeløs, men ikke desto mindre var hun fuld af Liv og Interesse og var til Glæde og Velsignelse for sine daglige Omgivelser. Med Rette gjorde hendes Brodersøn, Th. E., i sin Lig-

tale over hende Tanken om „den tjenende Kærlighed“ til Hovedemnet for sin Tale.

5. **Alfred Hjalmar Elmquist**, f. 24. Decbr. 1819, Student fra Aarhus 1836, laud., cand. theol. 24. April 1843, laud., Timelærer ved Kathedralskolen i Aarhus 1845—48 (Dansk, Latin og Fransk), konstit. Adjunkt ved den videnskabelige Realskole i Aarhus 3. August 1847, fast ansat 19. Septbr. s. A.; fra begge Skolers Rektorer, Professor K. Nielsen og Professor H. Blache, foreligger meget anerkendende Vidnesbyrd om hans Dygtighed som Lærer; residerende Kapellan ved Frue Kirke og Aaby 25. Februar 1853, ordineret 15. April 1853; Sognepræst til Virring-Essenbæk 1864—1890; † i Aarhus den 12. Novbr. 1892. Sammen med Broderen Harald levede han et fornøjeligt Studenterliv i Omgang med Brix (Efterslægten) og Carl Heilmann. Den der under hans Studietid havde haft størst Betydning for ham, var H. L. Martensen, hvem han altid omtalte med levende Beundring. Siden sine Drengaar havde han holdt af Byfoged Nielsens Datter Georgine; ved en af St. Blichers Himmelbjergsfester, 1841, mødtes de igen første Gang som voksne, og Barndomsforelskelsen blussede paany op. Noget varede det, inden han kunde tage den afgørende Beslutning, og adskillige Tilbedere flokkedes om hende, men endelig sendte han fra København sit Frierbrev, det hun i sin glade Utaalmodighed brød og læste i „Snævringen“ i Aarhus. Hans Ansættelse i Aarhus og Faderens gavmilde Tilskud satte ham i Stand til at holde Bryllup den 22. Novbr. 1846, og her levede de i 10 lykkelige og glade Aar i Hjemmet, nærved Slægten paa begge Sider, indtil hun 9. August 1856 døde af Barselseber fra en stor Børneflok. Igennem hendes efterlavede Breve og egne Optegnelser har han søgt at overgive hendes Billede til Børnene og Efterslægten. Da hun døde saa ung, er det da heller ikke som Moder, at hun erindres; saaledes som hun stod for ham i de senere Aar, som den tabte Ungdomsbrud, yndig og elskelig i Mindets Skær, saaledes kendes hun af de

efterlevende. Tabet af hende forvandt han sikkert aldrig; vel indgik han — vel nærmest for Børnenes Skyld — senere Ægteskab med sin Husbestyrerinde, Johanne Jensen, og vel viste han sig igennem 31 Aar som en ridderlig og kærlig Støtte for hende og en trofast Ægtefælle, men det er utvivlsomt, at der i hans Hjerter stadig levede et Billede og et stort og uerstatteligt Savn af hans Ungdomsbrud. — Han var en from og oprigtig Herrens Tjener af den gamle Skole, for hvem de senere Rørelser, f. Eks. Grundtvigianismen, vare lidt fremmede, men han besad den Aandens Bøjelighed og den Tolerance, at han efterhaanden deri fandt de Guldkorn, han kunde bruge og tilegne sig, ligesom han aldrig lagde Baand paa sine Børns aandelig Frihed, men søgte at forstaa dem og respektere dem. Hans Hjertensgodhed — bag hans majestætiske og ærefrygtindgydende Skikkelse — og hans aabne Haand overfor trængende, var søgt af mange, som ikke altid lønnede hans Godhed efter Fortjeneste, men hans store Fredsomlighed og aandelige Blufærdighed ja næsten Undscelse forhindrede ham i at gaa strængt tilværks imod dem, tværtimod, han gav igen næste Gang. Hans Formue satte ham ogsaa i Stand dertil og endvidere til at ombygge Præstegaarden i Virring og udvide og forskønne Haven, saa at den gjorde et næsten herskabeligt Indtryk. Han var i høj Grad en Hjemmets Mand, som igennem Musik og Højtlesning bragte et rigt aandeligt Indhold ind i Hjemmets Liv. Derimod traadte han aldrig offentlig frem, hvor han ikke var nødt til det. Sogneraadsformand var han vel i mange Aar; men han omtaler selv, at det at holde Taler ikke laa for hans Natur, selv det at holde en Bordtale kunde ofte genere ham. Han havde dog gode og klare Tanker og et ypperligt Organ, men maatte anvende megen Flid for at udarbejde og memorere sine Prædikener. — Helst vilde han være sammen med sin nærmeste Familie, ogsaa paa Spadsere-ture og Udflugter, men var overordentlig samvittighedsfuld i Udførelsen af sin Gerning i det vidt-

løftige Pastorat med Sygebesøg, Bibellæsninger og Skoletilsyn. Ved mange Lejligheder mødte han ogsaa smukke Vidnesbyrd om den Hengivenhed og Agtelse, hvormed han blev betragtet af Pastoratets Beboere, ikke mindst af Skolelærerne. Hans Ridderlighed og Godhed i Forholdet til hans 2den Hustru viste sig endnu mere i de senere Aar, da hendes Forstand mer og mer forvirredes og omtaagedes, han hjalp hende og dækkede derover saalænge som muligt. Hun var, selv som yngre, i flere Retninger ret ejendommelig i sine Meninger, hvad der vel ikke undlod at sætte sine Spor i Hjemmet; men selv om et og andet kunde falde uheldigt ud, sikkert er det, at hendes Hensigt var altid den bedste. Hun blev tilsidst ganske sløv og sindsforvirret, særlig efter at de vare flyttede til Aarhus; og efter hans ret pludselige Død den 12. Novbr. 1892 (Lungeemboli) havnede hun paa Aarhus Sindssygeanstalt, hvor hun døde.

Gift 1ste Gang den 22. Novbr. 1846 med Georgine Christine Nielsen, f. 13. Novbr. 1822, † 9. Juli 1856 (febris puerperalis). Datter af Byfoged i Aarhus Jørgen Nielsen og Hustru Anna Mørch. Byfoged Nielsen var en meget ejendommelig Personlighed, og han fortjener at nævnes her, da fra ham maaske nogen Energi og praktisk Dygtighed — som Modvægt mod „Æsthetiken“ — kan være nedarvet til hans Datters Efterkommere. Ved Siden af denne sin praktiske Sands, var han samtidig fuld af Interesse for Kunst og Litteratur; saaledes var han en stor Beundrer af St. Blicher, længe før denne havde vundet Forstaaelse og Anerkendelse. — Som fattig og uvidende Bondedreng, fra Egtved ved Kolding, kom Nielsen til Byen, men ved Dygtighed og Energi arbejdede han sig op til betydelige og ansete Embedsstillinger. Han tog dansk-juridisk Eksamen, blev Prokurator og var juridisk Konsulent for mange Godsejere i Aarhusegnen. Senere blev han Byfoged og Politimester, Stænderdeputeret, og han indlagde sig stor Fortjeneste af sin By ved sit Arbejde bl. a. for Brand- og Belysningsvæsenet. Ved ihærdigt Selv-

studium tilegnede han sig de Kundskaber, mathematiske og fysiske o. l., som han havde Brug for (havde en stor Bogsamling af Naturvidenskab). Sin gode jyske Gemytlighed bevarede han igennem alt, og alle disse hans gode og fremragende Egenskaber gjorde ham til en æret og elsket Medborger. Der foreligger et Digt fra hans Haand „Ved min Moders Grav“, ellers kendes intet litterært Efterladenskab. Hans Helbred blev nedbrudt ved hans anstrengende Gerning i Krigsaarene. Medborgere rejste et Granitmindesmærke paa hans Grav med en Inskription, hvori udtales Taknemlighed. Se forøvrigt de af han Søn, Professor Nielsen, udgivne Bøger: „Aarhus i Fyrerne“ og Fra det gamle Aarhus“.

Gift 2den Gang 11. Marts 1861 med Johanne Rebekka Jensen, f. 12. Marts 1829, † 17. Marts 1896 (Mb. mentalis hyst. Pneum), Datter af Præst i Houlberg Joh. Chr. Jensen og Hustru Hanne Worm; dette Ægteskab var barnløst.

6 Børn af 1ste Ægteskab (a—f):

- a. Thorvald Jørgen Adolf Elmquist, f. 17. Oktbr. 1847. Student fra Aarhus 1866 med laud., cand. theol 1872. laud.; Kapellan i Hørning og Aarslev 1872—76, Sognepræst i Ørre og Sinding 1876—1878; i Ry 1878—82; i Gudum, Lillevorde og ad interim Sejlflod 1882—89; i Flødstrup og Ullerslev 1889—98; Nakskov og Branderslev 1898—1906; Ridder af Dbg. 8. April 1898; Provst for Lollands Sønder- og Nørreherreder 17. Februar 1904—21. Juni 1906; Sognepræst i Hvedstrup og Fløng 1906. En Autobiografi siger: Tidligt blev han paavirket stærkt af „den indre Mission“, hvis Formand, Vilh. Beck, til sin Død bevarede et trofast Venskab for ham trods alle senere fremkomne Forskelligheder i Anskuelser. Under Studentertiden i København lærte han imidlertid den grundtvigske Retning at kende, hørte stadig Grundtvig og P. Rørdam (Lyngby) og levede et rigt og frugtbart Ungdomsliv i de Kredse, der sluttede sig om Vartov Kirke. Han tænkte en Tid paa at gaa som Missionær til Indien, men opgav det igen senere.

Allerede fra hine Dage af blev det en af hans Yndlingstanker ud fra Grundtvigs Oplysning om Troesordet i Daaben som alle Kristnes Fællesgrund at arbejde for gensidig Anerkendelse og broderlig Forstaaelse mellem de forskellige kirkelige Retninger, og i denne Aand udgav han i omtrent 20 Aar det lille Blad „Kirkebladet“, først sammen med sin gode Ven Thomas Rørdam, senere alene. Om end Bladet og Tanken havde mange Venner igennem Aarene, syntes Tiden dog ikke gunstig for dens Gennemførelse, og Bladet gik ind 1. Januar 1903. Fra Barndommen af elskede han Præstegerningen og fortrød aldrig et Øjeblik Valget af sin Gerning. I Kirken følte han sig hjemme, og at forkynde Evangeliet var hans bedste Glæde. Men ogsaa Arbejdet ved Skrivebordet havde han kært, og i Aarenes Løb har han skrevet en Mængde Artikler i „Kirkebladet“ og i „Nationaltidende“, foruden at han udgav følgende Bøger: Om den saakaldte Irvingianisme (1875), Nadverbordet (1884), Vejledning angaaende de sidste Tider (1882), Kirken og dens hellige Handlinger (1892), En Kirke under Korset (efter en Rejse i Rusland 1894), Herrens Aar, en Prædikensamling (sammen med Pastor Fr. B. Møller (1892), Guds Førelser med Fædrene (1894), Til Værn mod Nutidens Vantro (1900). I en Aarrække var han Medlem af den danske Santhalkomité, af Stefansforeningens Bestyrelse og af Bestyrelsen for Københavns Kirkefond, i hvilke Arbejders Tjeneste han holdt en Mængde Prædikener og Foredrag rundt om i Landets Kirker og Forsamlingshuse. Adskillige Gange har han rejst i Udlandet, Norge, Sverrig, Finland, Rusland, Skotland, England, Tyskland, Holland, Østrig, Schweiz og Italien (Rom).

Gift iste Gang den 7. August 1873 med Sofie Marie Ring, f. 25. Juli 1853, Datter af Lærer Niels Christian R.*) i Hørning og Hustru Marie, f. Balle. Hun var et Mønster paa en Præstekone. Hendes Virksomhedstrang, utrættelige Omhu for Hus og Hjem,

*) jvfr. Vahl, Slægtbog I, S. 61.

Mand og Børn, hendes praktiske Greb paa Arbejdet, saaledes at det skred let og hurtigt for hende selv og udførtes paa bedste Maade af dem hun havde under sig, hendes Evne til at skabe Skønhed og Hygge omkring sig væsentlig ved egen Flid og eget Arbejde, hendes store Kærlighed til hendes nærmeste og det varme og rige moderlige Hjerte for andre, der satte hende i Stand til at være saa meget for alle de mange, unge og gamle, med hvem hendes Liv bragte hende i Berøring — vil aldrig glemmes af dem, der kendte hende. Alle disse store og velsignede Aandens Egenskaber forbandt hun med stor Ydmyghed og Beskedenhed og Visheden om Guds Kærlighed og naadige Forbarmelse for Jesu Kristi Skyld. Hun elskede Sang og Musik og Naturens Skønhed. Høj, statelig og smuk med det tidligt graanede ejendommelige Haar, spredte hun Skønhed og Harmoni omkring sig; aldrig ledig og dog tilsyneladende aldrig træt, kunde hun overkomme det utrolige, stadig arbejdede hendes travle Fingre, og samtidig planlagde hun allerede nye Arbejder, der kunde forskønne Hjemmet og glæde andre; hendes Tjenestepiger elskede hende som en moderlig Veninde. Allerede langt tilbage mærkedes de første begyndende Symptomer paa den Sygdom, der i en forholdsvis ung Alder skulde lægge hende i Graven. Hun døde den 12. Juni 1908 paa Diakonissestiftelsen i København af Mavekræft, omgivet af Mand, Børn og Børnebørn, knap 55 Aar gl. Paa hendes Bautasten staar Salmelinierne: „Dejlig er Jorden, prægtig er Guds Himmel! Skøn er Sjælens Pilgrimsgang.“

Gift 2den Gang den 17. August 1909 med Therese Johanne Caroline Rudolph, f. i København 25. April 1852, Datter af Justitsraad, Læge i Grønland Christian Rudolph og Hustru Emilie Nikoline Bahs. Therese Rudolph havde fra sit 17de Aar opholdt sig, først som Lærerinde, senere som Plejedatter, hos Redaktør H. F. Elmquist og Hustru i Aarhus og var saaledes forbunden med Slægten Elmquist og dens Traditioner gennem mere end en Menneskealder.

8 Børn af 1ste Ægteskab:

- 1) **Alfred Georg Johannes Elmquist**, f. 21. Maj 1874, stud. Odense 1892, laud., cand. med. & chir. Januar 1900, laud., Skibslæge i Marinen, deltog som saadan i „Diana“s Opmaalings ekspedition til Færøerne og Island Marts—Septbr. 1900; prakt. Læge i Glæsborg ved Grenaa 1. Januar 1901; 1904 ansat som Læge ved Dalstrup Plejeanstalt for uhelbredelige sindssyge Mænd, 90 Senge, en Stilling, der besørge­des ved Siden af den private Praksis. Med ministeriel Understøt­ telse 1907 rejste han til Skotland, England, Holland og Tyskland, hvorefter han skrev: Om sindssyges Anbringelse i Plejeanstalter; 1903 Bestyrelsesmedlem i „Grenaaforeningen til Hjælp for legemligt og sjæle­ ligt abnorme“, 1909 Bestyrelsesmedlem i Centralfor­ eningen af Sygeplejevirksohmeheder udenfor København. Flyttede 1911 til Gerrild Station.

Gift den 21 August 1901 med **Louise Nyberg**, f. 7. Juli 1876 ved Gøteborg, Datter af Artilleri­ kaptajn Henrik Nyberg og Hustru Wendela Wetter­ gren, Lærerinde ved Døvstummeskolen paa Nya Varfvet ved Gøteborg.

4 Børn:

- a) **Henrik Nyberg Elmquist**, f. 6. Juli 1902, døbt i Glæsborg 28. Juli 1902.
 b) **Wendela Sofie Helene Nyberg Elmquist**, f. 30. Marts 1904, hjemmedøbt 8. Maj 1904, fremstillet 31. Juli 1904.
 c) **Thora Regitze Nyberg Elmquist**, f. 29. Septbr. 1907, døbt 20. Novbr. 1907.
 d) **Anna-Sofie Nyberg Elmquist**, f. 12 Fe­ bruar 1909, døbt 12. April 1909.
- 2) **Harald Kristian Elmquist**, f. 1. Maj 1876, exam. præ­ l. 1893, Tandlægeeksamen 1897, Assistent i København 98—99. Tandlæge i Vordingborg 1899. Bestyrelsesml. i adskillige Selskaber og Foreninger, Kasserer i Me­ nighedsplejen og Sygeplejeforeningen, Medlem af Be­ styrelsen (Medstifter) af Tandlægeforeningen for Lol­ land-Falster og det sydlige af Præstø Amt.

Gift 8. Novbr. 1900 med **Ingeborg Balslev**,

FAMILIEN ELMQUIST

f. 12. Juni 1876, Datter af Pastor Rasmus Laurids Balslev i Paarup og Hustru Laura Leth.

3 Børn:

- a) Thorvald Jørgen Adolf Elmquist, f. 20. Marts 1903, døbt 7. Juni 1903.
  - b) Gerda Balslev Elmquist, f. 28. Oktbr., 1905, døbt 28. Decbr. 1905.
  - c) Viggo Balslev Elmquist, f. 10. Februar 1907, døbt 21. Juli 1907.
- 3) Axel Elmquist, f. 4. Maj 1878, † 21. Maj 1878.
- 4) Marie Helene Elmquist, f. 8. August 1879, gift 8. Novbr. 1900 med Ingeniør Viggo Halfdan Nielsen, f. 3. Juni 1873, Søn af Direktør, Grosserer Chr. F. Nielsen og Hustru Thyra Petersen, Meddirektør af „Hagens Sæbefabrikker“ i Helsingør. Senere Automobilforretning i København; 1909 rejste han til Mexiko. (2 Børn).
- 5) Harald Thorvald Julius Elmquist, f. 17. Oktbr. 1881, stud. priv. dim. 1900, cand. mag. i Statsvidenskab og Statistik Juni 1904, laud., straks efter sin Eksamen midlertidig Assistent i Statistisk Bureau, Sekondløjtnant i Fæstningsartilleriet; 15. Juni 1906 ansat i det kgl. alm. octr. Brandassurancekompagni for Varer og Effekter; gjorde Marts—August 1909 Tjeneste ved „Koloniale Zee en Brand Actie-Gess.“ i Amsterdam. Fik 1911 Ansættelse under Københavns Magistrats 3die Afdeling som Inventarieskriver paa Kommunehospitalet. Gift 10. Juni 1906 i Ordrup med Alvilda Davine Tuxværd, f. 3. Marts 1883, Datter af Amtsforvalter A. O. G. Tuxværd og Hustru Anna Henriette Holm.

1 Barn:

- a) Anna Sofie Elmquist, f. 15. Februar 1910.
- 6) Thora Sofie Georgine Elmquist, f. 21. Oktbr. 1884. Gift 17. Maj 1903 med Bjarne Sigurd Nielsen, f. 11. April 1876, Søn af Direktør, Grosserer Chr. F. Nielsen og Hustru Thyra Petersen, Grosserer, Medindehaver af Firmaet „Chr. Nielsen“, islandsk Produkt- og Kommissionsforretning i København. (1 Barn).

- 7) **Karen Louise Hansine Ring Elmquist**, f. 2. December 1886.
- 8) **Asger Nathanael Ring Elmquist**, f. 10. Oktbr. 1889 Veterinæreksamen 1912. Sommeren 1911 vikarierede han som Dyrlæge i Børsen ved Trondhjem, senere Dyrlægeassistent i Helsingør.
- b. **Marie Elmquist**, f. 1849, † samme Aar.
- c **Alfred Georg Elmquist**, f. 3. Septbr. 1850, Student Aarhus 1869, laud., cand. theol. 1875, laud. Siden 1892 Sognepræst til Sanderum. Selv skriver han: Skønt mit Liv ikke har været rigt paa mærkelige Begivenheder, finder jeg det vanskeligt at skildre det i et saa kortfattet Referat, som her kræves. Jeg maa da i det væsentlige indskrænke mig til tørre ydre Fakta med Forbigaaelse af mange af de Erindringer og Indtryk; der i Virkeligheden har haft den største Betydning for mig. Om den mest betydningsfulde Begivenhed i min Barndom, min Moders tidlige Død, har jeg kun en dunkel Erindring. Efter en Periode, hvori Hjemmet led meget, giftede min Fader sig med Johanne Rebekka Jensen, som med god Villie og stærk Pligtfølelse, men med liden Forstaaelse af det barnlige, søgte at være mine Søskende og mig i Moders Sted; en mere udviklende Indflydelse øvede dog min Faders Moder og især hans Søster Louise, hvem jeg skylder overmaade meget. Min Fader havde stor Sans for Familielivets Hygge, hvortil han selv gav gode Bidrag ved Samtale, Læsning og Musik, og hans Karakter indgød hans Børn en høj Grad af Agtelse og Hengivenhed. I Aarhus Latinskole gik jeg fra 1859 til 1869; — et Par svære Sygdomme bidrog til at gøre mig Skoletiden saa lang og vakte samtidig Alvor hos mig. Af ypperlige Lærere vil jeg nævne Rektor Ingerslev, Edv. Erslev og A. Gram, som var mig en trofast Ven indtil sin høje Alderdom; foruden en Del daarligere Kammerater fik jeg ogsaa mange gode, hvis Venskab har holdt sig indtil nu. Jeg var ikke flittig, men lærte mest ved at høre efter paa Skolen, og det gik mig godt. Udmærkede Ferietider tilbragte jeg i Houlberg og Hornslet

Præstegaard, hos Lassens paa Samsø, paa Tousgaard og senere i det kære hjemlige Virring, hvor bl. a. Familien Ring blev mig kær. En Mand, som igennem en meget stor Del af mit Liv har været meget for mig, var min Morbroder Overlærer Harald Nielsen. — I Virring blev jeg den 31. Juli 1873 forlovet med Laura Alfrede Walther, som indtil nu i 35 Aar har været mig en god og trofast Hustru. — I kristelig Henseende blev jeg fra først af paavirket af Vilh. Beck, senere af Grundtvig og hans Venne- og Menighedskreds. Jeg ønskede at blive Præst, skønt intet er faldet mig vanskeligere end at optræde som Taler. — Efter 6 Studenteraar i København (med Ophold hos min Faders fortræffelige Søster og Plejesøster) blev jeg Kandidat, prædikede saa en Tid i min Hjemegn, derefter i Høve-Flakkebjerg (som Medhjælper hos C. F. Rønne), blev i 1876 ordineret af Martensen, virkede 1 Aar som Kapellan i Magleby ved Skelskør, hvor min Hustru og jeg havde vort første Hjem, — har senere været Sognepræst paa Endelave (1877—82), i Aale-Tørring (1882—86), i Skjoldborg-Kallerup (1887—92), og siden 1892 i Sanderum ved Odense. — Mit Liv har været lykkeligt, ikke uden Prøvelser, men dog uden store Sorger; stedse har jeg fundet gode og kære Venner. Vore 8 Børn har altid været os til Glæde, og jeg ser med Tak tilbage paa Guds Gaver og Førelser med mig i den lange Periode af mit Liv, som nu ligger bagved mig. Jeg har uendelig meget at takke Gud for, og det er mit Haab, at „han, som har hjulpet hidindtil, vil ogsaa hjælpe herefter“.

Gift den 8. Maj 1877 med Laura Alfrede Walther, f. 13. April 1850 i København, Datter af Arkitekt (senere kgl. Bygningsinspektør, Professor, Etatsraad og Ridder) Vilhelm Theodor Walther (f. 13. Novbr. 1819 † 28. August 1892) og Hustru Vilhelmine Dorothea Tysk (f. 31. August 1926).

8 Børn:

- 1) Helge Elmquist, f. 7. Marts 1879, Student fra Odense 1897, laud., Polyteknisk Eksamen som Fa-

briksingeniør 1903, 2den Karakter. Har været ansat paa „Quist's kemiske Laboratorium“ i Aarhus, nu ved Burmeister & Wains Laboratorium paa Christianshavn.

- 2) Hjalmar Vilhelm Elmquist, f. 25. Feb. 1881, Student fra Odense 1898, laud., cand. theol. 1904, laud., 2den Sekretær i Arbejdsgiverforeningen.

Gift 8. Juli 1909 i Sanderum med **Andrea Gædeken**, f. 26. Marts 1883 i Odder, Adoptivdatter af Professor, Dr. med. **Carl Georg Gædeken** og Hustru **Clara Marie**, f. Weis. Sygeplejerske.

2 Børn:

- a) **Jørgen Elmquist**, f. 4. Juli 1910.
b) **Carl Johan Elmquist**, f. 16. Oktbr. 1911.

- 3) **Johannes Elmquist**, f. 10. Novbr. 1882, Tømrersvend 1903, Afgangsbetegnelse fra teknisk Skole, Elev af Kunstakademiet, Arkitekt paa Frederiksberg, Sekondløjtnant i Ingeniørerne.

Gift 3. Decbr. 1909 i Sanderum med **Anna Elisabeth Hansen**, f. 3. Oktbr. 1879 i Sanderum, Datter af Skolelærer, Dannebrogsmænd **Hans Hansen** og Hustru **Gertrud Marie Madsen** af Sanderum.

- 4) **Olav Gudmund Elmquist**, f. 18. Marts 1886 i Aale, Afgang fra Musikkonservatoriet 1908, Organistvikar og Musiklærer i København.
- 5) **Georgine Christine Elmquist**, f. 21. Februar 1888 i Skjoldborg, Elev paa Femmers Kvindeseminarium i København.
- 6) **Agnes Emmy Helene Elmquist**, f. 6. Februar 1910 i Skjoldborg.
- 7) **Helene Alfrede Elmquist**, f. 23. November 1892 i Sanderum.
- 8) **Vilhelm Theodor Walther Elmquist**, f. 23. November 1892 i Sanderum, studerer Jura.
- d. **Helene Ambrosia Elmquist**, f. 8. Decbr. 1852 i Aarhus. Skønt moderløs fra hun var 3½ Aar gl., havde hun dog en lykkelig Barndom, idet Faderen søgte at erstatte sine Børn Savnet af en Moder.

Bedsteforældrenes Hjem paa Mejlgade i Aarhus har altid staaet for hende som et lille Paradis; mest Indflydelse paa hende havde vel Farmoderen og den af alle elskede Tante Louise. Hun voksede op, mest omgivet af Drengene, de 3 Brødre, som hun beundrede, og Fætrene Freiesleben og fik derfor i Pigeskolen Ord for at være „drengeagtig“. Ved Faderens Forflyttelse til Verring fik hun i sit 12te Aar nye Venner, og hun mindes med Kærlighed sin senere Svigerinde Sofie Ring og hendes Søkende. De delte som gode Kammerater alt, Sorger og Glæder, Skolegang og Leg. Det Ringske Hjem rummede megen Hygge, og hun mindes altid med Kærlighed og Højagtelse de to Gamle og den Religionsundervisning, hun nød i Rings Skole. I Verring opholdt hun sig i Faderens og Stedmoderens Hjem indtil hun 10. August 1874 blev forlovet og 5. Novbr. 1878 gift med Palle Møller Lunøe, f. 10. Decbr. 1848 i Grenaa (Søn af Herredsfuld­mægtig senere Prokurator Lars Johan Lunøe og Hustru Marie Cecine Agerskov), Student 1869, cand. theol. 1877, h. II, uordineret Medhjælper hos Svo­geren Th. Elmquist i Ørre og Sinding, personel Kapellan for Hvorslev-Gjerning fra 19. Juli 1878, Sognepræst for Louns-Alstrup 17. Februar 1881, Marie-Magdalene-Koed 25. Marts 1886, Store Viby paa Hinds­holm 1898.

3 Børn:

- 1) Lars Johan Lunøe, f. 20. Juli 1881 i Louns, Exam. jur., ansat i København.
  - 2) Cecine Marie Lunøe, f. 16. August 1882 i Louns.
  - 3) Emmy Louise Kristiane Lunøe, f. 23. Maj 1891 i Marie-Magdalene.
- e. Harald Regnar Fridleif Elmquist, f. 1854. † 1855.
- f. Georg Christian Elmquist, f. 20. Juni 1856 i Aarhus, Student fra Randers 1874, laud. I Studietiden 4 læn­gere Sygdomme. Cand. med. & chir. 1885, konst. Kandidat ved Frederiks Hospital 1885, Kandidat ved Børnehospitalet Januar—Juni 1886. Praktiserede i Mai-

ling ved Aarhus fra August 1886, Jernbane- og Kommune- læge, privatiserer i København fra 1. Oktbr. 1911.

Gift 1ste Gang den 3. Novbr. 1886 i Aarhus med Emmy Walther, f. 12. Maj 1853 i København, Datter af Professor Walther og Hustru Vilhelmine Kristine, f. Tysk, se Svigerinden foran. † 17. Juli 1887.

Gift 2den Gang den 15. Januar 1890 i København med Anna Marie Louise Arboe, f. i København 12. April 1861, Datter af Skibskaptajn Hans From Arboe og Hustru Anna Nielsen; hans Kusine.

6. **Thorvald Hagbarth Jørgen Marius Elmquist.** f. 31. Oktbr. 1821, † 1826.

7. **Laura Gyrithe Elmquist,** f. 28. August 1823. † 20. Januar 1897. Som Barn led hun af en meget alvorlig og smertefuld Øjensygdøm, saa hun en Tid lang var eller ansaas for at være — blind. Paa Grund af den Smerte, Lyset foraarsagede i de svage Øjne, holdt hun altid Hænderne for Ansigtet, som derved efterhaanden kom til at „sidde i blodigt Kød“. I denne elendige Tilstand blev hun bragt til København, hvor Professor Withusen forfærdedes over at se hende, men skaffede hende fuldstændig Helbredelse. Under hendes Sygdøm skrev hendes Fader: „Vuggesang for mit blinde Barn“ (se „Læsefrugterne“ Nr. 23, 467), hvortil der er komponeret en køn Melodi af Organist Kabbell. I Alderen fra 9 til 12 Aar var hun i Besiddelse af en forbavsende Tunge- og Talefærdighed, og da hun tillige besad „Mutterwitz“ i høj Grad, var det en Fryd for de ældre Søkende at høre paa hende; uagtet hun forstyrrede Lektielæsningen, vilde de altid gerne have hende inde hos sig og bad hende da „komme ind og vrøvle for dem“. Saa kunde hun holde Latteren ustandseligt i Gang. Under Dattidens uhygiejniske Skoleforhold, udviklede der sig hos hende en Skævhed, som senere tiltog, uagtet hun blev lagt paa „Strækkeseng“, o. s. v. I et muntert Selskab, hvor de unge vare forklædte, friede Løjtnant Th. v. Freiesleben, forklædt som Tjenestepige, til hende og fik den næste Dag et gunstigt Svar. Hun blev som ældre meget svagelig og fængsledes til

Sygestolen, hvorfra hun dog med stor Interesse og Kærlighed fulgte de yngre Generationers vekslende Skæbner.

Gilt den 10. Oktbr. 1851 i Aarhus med Theodor von Freiesleben, f. 20. Septbr. 1825 i Horsens, hvor Faderen var Officer ved Kyradseregimentet, men døde tidligt fra en stor Børneflokk. Han blev Kadet i en Alder af 13 Aar; efter at have gennemgaaet Landkadetakademiet, blev han 1844 Sekondløjtnant ved 3. Dragonregiment og deltog som saadan i **Felttoget** 1848, hvor han var med i **Kampene ved Bov** og Slesvig. Efter i 1849 at være **avanceret** til Premierløjtnant, deltog han i **Kampene** ved Kolding og Ejstrup. I 1850 var han Chef for Ordonnansafdelingen ved 1. Armédivision og deltog i **Kampene** ved Helligbæk og Isted, i hvilken Anledning han dekoreredes med Ridderkorset. 1864 deltog han i **Kampene** ved Vejle. 1867 blev han Souschef ved 2. Generalkommandostab, 1872 Chef for Gardehusarregimentets 3. Eskadron og 1874 Chef for 4. Dragonregiment. Hovedbegivenheden i hans udmærkede militære Løbebane indtraf, da han 1885 paatog sig Dannelsen af det ved provisorisk Lov oprettede Gendarmerikorps. Hans glimrende organisatoriske Evne fejrede her sin Triumf, og han løste den ingenlunde lette og behagelige Opgave til almindelig Tilfredshed. Korpset, der ikke var populært i Befolkningen, havde i ham en forstaaende og human Chef, der tog mangan haard Brod af, og ved hele sin joviale og rolige Embedsførelse i høj Grad mildnede det af og til stærkt spændte Forhold. 1887 udnævntes han til Generalmajor og Generalinspektør for Rytteriet, i hvilken Stilling han gennemførte talrige Forbedringer for denne Vaabenart. Han var i mange Aar Formand for „De danske Vaabenbrødre“s Overbestyrelse, Patron for Petri Kirke og var en høj Frimurer. Afsked 1895. Stillede sig til Disposition for Krigsministeriet til 1905. Storkors af Dannebrog, Dannebrogsmænd, Fortjenstmedaillen i Guld, Østrigsk Jærnkronorden. † 2. August 1906.

3 Børn (a—c):

- a. **Adolf Christian Carl Emil von Freiesleben**, f. 15. August 1852, Student 1871, haud., cand. med. Vinter 1880, haud., praktiserede i Eske-lund ved Brørup 1881. Godslæge paa Glorup 1899, Justitsraad 6. August 1905, flyttet til Balle-rup ved København 1909.
 Gift 25. Juli 1882 med **Caroline Sofie Mathea von Meyeren**, f. 14. Oktbr. 1854.
- b. **Carl Olaf Theodor von Freiesleben**, f. 20. Oktbr. 1853, Kammerjunker, Oberst ved Dra-gonerne, R. af Dbg., Dbmd.
 Gift med **Betty Quist**.
- c. **Theodor von Freiesleben**, f. 14. Januar 1859, Kammerjunker, Oberst ved Fodfolket, R. af Dannebrog.
 Gift med **Pauline Adovica Hollesen**, f. 24. Oktbr. 1863.
8. **Camilla Augusta Adelaide Elmquist**, f. 9. Au-gust 1825, † 27. Juni 1826.
- F. **Marie Elisabeth Elmquist**, f. 25. Maj 1790, døbt 6. Juni s. A. i Nicolaj Kirke. Fadderne vare: Kande-støber Reisz i Silkegade, Skræder Nolin i Lille Kirkestræde, Skomager Danielsen i Hummergaden, Fru Elisabeth Widerö, Kaptajns-kone i Gothersgaden, Jomfru Elisabeth Jansen, Hattemagerdatter paa Kri-stianshavn. † 6. April 1829.
 Gift den 10. Januar 1815 med **Jørgen Over-gaard Thisted**,*) f. 18. Januar 1795, hendes Fæt-ter. Han var Løjtnant indtil 1814, Kapellan i Aalborg 1820—22, personel Kapellan ved Trinitatis Kirke i København 3. Septbr. 1822—10. Marts 1824; senere Sognepræst til Gyrstinge og Flinterup. Han var en ejendommelig begavet Mand, der stillede sig ved Grundtvigs Side i Kirkekampen og en Tid lang skabte sig et Navn i København som Prædikant, men han

*) Jvfr. L. Helveg, Danmarks Kirkehistorie, 2. Udg., II, S. 444 ff; Repertorium for aandelige Sager II, S. 4.

synes ikke at have kunnet taale at være „Modepræst“. Han blev søgt og affekteret i sine Udtryk. Han maa have været en underlig sammensat Natur, thi ved Siden af, hvad der vides om ham som Prædikant, fortælles der de mærkeligste Historier om hans Paafund som Præst i Gyrstinge, som f. Eks. da han en Aften betroede sin Husholderske, at hans Søn Valdemar var indviklet i en Sammensværgelse i København, men at alt var opdaget, og Valdemar maatte rømme ud af Landet med sine Medsammensvorne. De skulde komme igennem Gyrstinge om Natten, og Jfr. Moorbutter skulde dække op i Havestuen og saa gaa i Seng. Om Natten slap Præsten saa nogle Hunde ind, der aad Madvarerne, og næste Morgen var Moorbutter glad over at „Valdemar og hans Venner“ havde taget godt til sig af Sagerne. Han kunde paadutte Folk Udtalelser med en saadan Styrke, at de tilsidst troede „at have sagt det i Søvn“. Han giftede sig 2den Gang med en underlig halvgal Enke, som han et Par Aar efter lod sig skille fra; 3die Gang ægtede han en Datter af Biskop Mønster i Aarhus, men da hun saa døde, vilde han i sin høje Alderdom have ægtet en ung Bondepige, hvad dog ikke blev til noget. † 28. Septbr. 1855.

3 Børn (1—3):

1. **Valdemar Adolf Thisted.** f. i Aarhus 28. Februar 1815, Student Aarhus 1833, cand. theol 1840, haud., Institutbestyrer i Skanderborg 1842—44. Rejste derpaa i Tyskland og Schweitz i to Aar. Adjunkt ved Aarhus vidensk. Realskole 1846—53 (da Skolen blev nedlagt). Rejste i Tyskland og Italien 1849—50. Sognepræst i Højrup i Ribe Stift 1855—62, i Tømmerup paa Sjælland 1862—70; entlediget paa Grund af Svagelighed 1870. † paa Frederiksberg 14. Oktbr. 1887. Har dels under sit eget Navn, dels under Navnene: Emmanuel St. Hermidad, Kessing, Herodion, Præsten i Hvilsted og M. Rowel skrevet en Mængde Digte, Fortællinger og andre æsthetiske Arbejder, blandt

hvilke hans „Breve fra Helvede“ (1866) er mest bekendt.

Gift 1ste Gang den 28. Oktbr. 1840 med Henriette Hansen, f. 7. Marts 1815 (Søster til Maleren Constantin Hansen); skilt. Gift 2den Gang den 23. Juli 1853 med Elisa Ottilia Rasmussen f. i Aarhus 12. April 1830 (Datter af Regimentsdyrlæge Niels Rasmussen og Jacobine Louise Amalie Bisted). Begge Ægteskaber var barnløse.

2. **Gert Thisted**, f. 1817, Gaardejer i Borup ved Randers. † 1855.

3. **Adolfine Ambrosia Thisted**, f. 1819, † 1858; var gift med en Skolebestyrer Jensen i Frederiksborg. Hendes Efterkommere bor i Amerika.

G. **Gert Hardius Larsenius Elmquist**, f. 13. April 1793, døbt 28 April s. A. i Nicolaj Kirke. Faddere: Brygger Bech i Nørregade, „Bymand“ Thomsen i Laxegaden og Peter Rold; Madame Mette Marie Kircksteen, Kaptajnsenke i Nørregade, og Frøken Kragenskjold. Traditionen vil melde, at han sattes i Købmandslære, men da Familien ved Københavns Bombardement kom i Fattigdom — synderlig stor har Velstanden aldrig været (se foran) — kom han i Skomagerlære. Den 5. April 1811 gjorde han, 18 Aar gl., ifølge Skomagerlavets Mesterprotokol Mesterstykke, og samme Aar den 8. April fik „Gerhard Larsenius Ellenqvist“ Borgerskab i København som Skomagemester, „staar ved det borgerlige Infanteri“ (Raadstuens Borgerskabsprotokol) — 1819, den 23. April, op-sagde han Borgerskab og fik derpaa Attest meddelt. Han var senere etableret i Aarhus, hvor han fik Borgerskab 6. April 1819, efter Aaret forud, den 24. November 1818, at være meddelt Tilladelse til at have Udsalg af Skomagerarbejde. Endelig nedsatte han sig i Aalborg, hvor Forretningen synes at være gaaet godt. I al Fald tjente han saa meget, at han i en forholdsvis ung Alder kunde hæve Forretningen og købe sig en større Ejendom i Aalborg, hvor han levede Resten af sin Tid som Partikulier. Skomagerprofes-

FAMILIEN ELMQUIST

sionen opgav han gerne, den havde aldrig tiltalt ham. Han døde i Aalborg 28. Decbr. 1873, 80 Aar gl.

Gift den 20. April 1820 med Ane Marie Follandt, f. 13. Januar 1800, Datter af Muremester Follandt i København (se foran); † 10. August 1830.

6 Børn (1—6):

1. **Christiane Elmquist**, f. 4. Januar 1821, † i Oktbr. 1824.
2. **Theodor Elmquist**, f. 1822, † i Oktober 1824.
3. **Clara Helene Frederikke Elmquist**, f. 20. Oktober 1824, Lærerinde; † 10. Februar 1873; ugift.
4. **Ottilia Elmquist**, f. 2. Maj 1826, † 7. Juni 1854.
Gift den 23. Maj 1852 med Jens Andreas Borgen, f. 21. Januar 1823, Købmand i Hjørring. †. Han blev gift 2den Gang den 30. Decbr. 1856 med Cathrine Søltoft Hald, f. 6. August 1826.

Barn:

- a. **Svenning Vilhelm Borgen**, f. 24. Februar 1853, Journalist i Amerika.
5. **Adolf Elmquist**, f. 1828, † 1829.
6. **Jens Herskind Elmquist**, f. i Aalborg 27. Juli 1830; kom 1844 i Købmandlære i Korsør, men to Aar efter forlod han denne og gik til Søs, hvad han altid havde haft særlig Lyst til. 1852 tog han Styrmandseksamen og blev 1853 ansat som Styrmand i Postvæsenets Tjeneste, først paa et Dampskib paa Ruten Korsør—Aarhus, senere Korsør—Kiel; 1864—74 førte han Postdampskibet Vordingborg—Gaabense—Stubbekøbing; 1874 forflyttedes han til Korsør som Fører af Postdampskibet mellem Korsør og Nyberg og senere Dampfærgen „Nyborg“. I 1886 udnævntes han til Skibsinspektør ved Statsbanernes Søfartsafdeling med Bolig i København, men vedblev dog samtidig at fungere som Leder af Istransporten over Storebelt, hvilken Post han allerede i flere Aar havde beklædt. 1900 afskediges han efter Ansøgning fra sit Embede som Skibsinspektør paa Grund af Alder. R. af Dbg., Dbmd. og Fortjenstmedaillen i Guld.

FAMILIEN ELMQUIST

Gift 1ste Gang den 15. Novbr. 1856 med Vilhelmine Christensen Dyrhaug, f. 15. Maj 1835, † 20. April 1858; 2den Gang den 6. August 1859 med Jensine Kristine Pontoppidan, f. 24. August 1832.

5 Børn (a—e):

a) Barn af 1ste Ægteskab:

- a. **Vilhelm Thor Dyrhaug-Elmquist**, f. 10. April 1858, Ejer af Hvilsbjerggaard ved Børkop Station. Gift den 26. Septbr. 1885 med Erika Augusta Emilie Esmann, f. 4. Januar 1863.

Barn:

- 1) **Jørgen Johan Dyrhaug-Elmquist**, f. 23. August 1886, † 16. Novbr. 1910.

b) Børn af 2det Ægteskab (b—c):

- b. **Frits Andreas Marius Emil Elmquist**, f. 30. Oktober 1860, frekventerede som Barn Vordingborg Realskole, bestemte sig først for Marinen og tog April 1876 Adgangseksamen til Søofficersskolen, forlod saa denne for at paa til Handelen og etablerede sig — efter en grundig Uddannelse herhjemme og i Udlandet — i Foraaret 1889 i København med Borgerskab som Grosserer. Driver en gros Forretning under Firma: M. Elmquist & Co.

Gift 10. Maj 1892 med Jacobe Caroline Møller, f. 25. Septbr. 1870, Datter af Godsforvalter Møller af Østrup, Fyn.

3 Børn:

- 1) **Kaj Elmquist**, f. 21. Februar 1893. Student 1911 fra Slomanns Skole.

2) **Povl Elmquist**, f. 4. Juni 1896.

3) **Svend Elmquist**, f. 7. Februar 1902.

- c. **Gert Hardius Larsenius Elmquist**, f. 27. Septbr. 1862, lærte Manufakturhandel, Løjtnant i Reserven 1884, ansat i den grønlandske Administration 1885 — 1897, senere Ejer af Aarhus Dampvaskeri.

Gift 1ste Gang den 9. Juli 1887 med Charlotte Louise Bülow, f. 12. Decbr. 1859, † 6. Marts 1889 i Grønland; 2den Gang den 11.

Maj 1890 med Mariane Wulff, f. 7. Oktbr. 1864.

3 Børn:

1) Charlotte Elmquist, f. 14. April 1891.

2) Gunild Dorothea Elmquist, f. 26. December 1893.

3) Frede Elmquist, f. 6. Novbr. 1898.

- d. **Hans Peter Jansen Elmquist**, f. 9. Februar 1865, gik som Barn først i Vordingborg Realskole, dernæst, da Familien flyttede til Korsør, i Slagelse Realskole; blev 1878 optaget som Elev paa Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt og blev Student derfra i 1883. Studerede Historie og Filologi. 1885 Lærer ved Borgerdydsskolen i København. Var knyttet til denne Skole indtil 1903, fra 1897 som Inspektør. Da man begyndte at arbejde paa at organisere de højere Skoler i København og samle dem til en selvejende Institution, blev han i Aaret 1900 valgt til Formand for „Privatskolens fagordnede Lærerforening“ for at virke for Statens Understøttelse hertil. Efter at dette var opnaaet og „de forenede Latin- og Realskoler i København og paa Frederiksberg“ var oprettet valgtes han ind i dette Samfunds Bestyrelse og fratraadte snart efter Stillingen som Lærerforeningens Formand. Da Skolebestyrer Slomann paa Grund af Sygdom maatte søge sin Afsked som Leder af den af ham stiftede Skole, indstilledes han af Bestyrelsesraadet for Skolerne til denne Stilling, hvortil han da 1903 udnævntes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Valgtes 1904 til Formand for de højere Almueskolers Lærerforening og kom i denne Egenskab til at deltage i Arbejdet for at gennemføre Almenskoleloven, kom saaledes navnlig til at lede Tilvejbringelsen af den af denne Forening udarbejdede Plan for Undervisningen i Gymnasiet. Fra 1906 tillige Formand for det pædagogiske Selskab.
- e. **Jens Herskind Elmquist**, f. 29. Januar 1869, Assistent ved Statsbanerne † 1. April 1900.

H. **Ane Kirstine Elmquist**, f. 16. Marts 1795, døbt 5. April i Nicolaj Kirke. Faddere: Løjtnanterne Restorph, Budde og Brochdorff, Madame Møller og Frk. van Deurs; † i Aalborg 27. Decbr. 1869.

Gift 1ste Gang den 12. Januar 1812 med Carl Vogelsang. Han var Koffardikaptajn, men optraadte under Krigen som Kaperkaptajn, hvorved han tjente store Prisepenge. Derved sattes han i Stand til at leve flot, men ved Spil ruinerede han sig og rømte saa fra Kreditorer, Kone og Barn. Dette maa have været i 1813—14. Om han atter er gaaet i Kaperfart og maaske har siddet i fremmed Fangenskab, vides ikke, da der intet hørtes fra ham, og han ansaas for død. Efter de nødvendige Formaliteter fik hans Hustru Tilladelse til at gifte sig igen; men senere skal Vogelsang være dukket op paany og fra Hamburg have spurgt sig for hos Svogeren i Aarhus. Da han hørte, hvorledes Sagerne stod, var han hensynsfuld nok til at forsvinde igen, uden at hun fik at vide derom. Efter hendes Mands Flugt berøvede Kreditorerne Ane Kirstine E. alt, og hun var derfor i en meget vanskelig Stilling; i nogle Aar var hun i Huset hos A. F. Elmquists Ven, kongelig Skuespiller C. N. Rosenkilde, og Sønnen Adolf Rosenkilde siger, at det er hende, han har tænkt paa ved en af de sympathetiske Skikkelser i hans Fortælling „Carstens Skriftemaal“.

Gift 2den Gang med Jens Schibbye Herskind, f. 27. Juli 1792, Købmand og engelsk Konsul i Aalborg. Under et Besøg hos sin Morbroder, Podemester Thisted i Aalborg, havde hun lært ham at kende. Han døde den 24. Juni 1850, 57 Aar gl.

6 Børn (1—6):

a) Børn af 1ste Ægteskab (1—2):

1. **Carl Tausen Vogelsang**, f. 28. Januar 1831, Grosrerer i København, † 1878.

Gift 25. Maj 1838 med Anna Louise Schumacher, f. 16. Decbr. 1821, † 1910; uden Børn.

2. **Anna Caroline Vogelsang**, f. 1814, † samme Aar.

b) Børn af 2det Ægteskab (3—6):

3. **Anders Herskind**, f. 1. Novbr. 1823, cand. theol. 1850, Kateket i Æbeltoft og senere i Horsens, 1867 Præst til Nexø og Bodilsker, 1875 i Holbæk-Merløse, † 16. Oktbr. 1906.
 Gift den 28. Decbr. 1850 med Alvilda Emilie Lausen, f. 5. Septbr. 1825, Datter af Ritmester ved Prins Ferdinands Dragonregiment Christopher L. og Christiane Frederikke Holm. (2 Sønner).
4. **Adolf Gudman Herskind**, f. 16. April 1825, Landmand, † 2. Septbr. 1909.
 Gift 1ste Gang med Laura Sahl; 2den Gang med Marie Ellermann. (5 Børn). En Datter af hans første Ægteskab, Louise Herskind, f. 1853, blev 1875 gift med Edvard Emmanuel Elmquist (se foran).
5. **Peter Bærentz Herskind**, f. 26. Maj 1826, † 14. Septbr. 1873, Landmand.
 Gift den 26. Septbr. 1851 med Frederikke Hansen, f. 20. Maj 1832, † 9. Novbr. 1873. (5 Børn).
6. **Michael Herskind**, f. 2. August 1828, Vejer og Maaler i Aalborg, † 12. Marts 1900.
 Gift den 30. Septbr. 1851 med Christofine Aurelia Constance Lausen, f. 31. August 1828,*) † 14. Septbr. 1904. (3 Børn).
- I. **Jacob Claudius Elmquist**, f. 13. Oktbr. 1797, døbt 5. Novbr. i Nicolaj Kirke. Faddere: Madame Kirkerup og Madame Gyllich, Prokurator Garp og Boghandler Poulsen. Han var Bogtrykker og Skriftstøber i København og ægtede i Begyndelsen af 20erne Anne Margrethe Hansen, fra hvem han blev separeret 1834. (Hun ægtede senere Bogtrykkersvend Lyngé). Hof- og Stadsrettens Skiftekommission 1828—29, Klasse 6⁶, meddeler følgende: 1828, 16. Januar, opgav Borger og Bogtrykker Jacob

*) Plejedatter af Købmand Carl Johan Wulff og Emilie Frederikke Folandt (se foran).

Claudius Elmquist sit Bo til Skifterettens Behandling som Ophudsbo, da han, som han skriver, „formedelst betydelig Modgang og mangfoldige Tab og næsten total Standsning ved Bogtrykkeriet“, ikke saa sig i Stand til at tilfredsstille sine „flere Kreditorer“. Han boede da i Studiestræde Nr. 66, som han havde købt 21. Februar 1825, men nu igen solgte 21. Januar 1828 til Klejnsmedemester Niels Hansen Lobeck. Det fremgaar af Dokumenterne, at han, foruden Bogtrykkeriet, ogsaa havde Skriftstøberi, det eneste som der da var i København. 1830, 7. April, sluttedes Boet og viste en Underballance paa 4246 Rdlr. 2 Mk. 7 Sk. I Bopakken findes en Skrivelse af 1828, 25. Oktbr., fra Pastor Thisted, der da var Præst i Gyrstinge og Flinterup, og heri skriver denne bl. a.: „Han (J. Cl.) er min Fætter og Svoger; næst Gud havde jeg lagt Grund til hans Lykke; da denne nu er omstyrtet, og da det næppe vil tjene til hans Oprejsning, at jeg tav med min Fordring, aldenstund andre Kreditorer vilde vinde derved, han ikke, haaber jeg derved at se min Fremgangsmaade retfærdiggjort“. Fordringerne, som Thisted havde maattet betale ifølge en Obligation af 12. Marts 1823, han som Kautionist havde undertegnet, var 1056 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk. efter Bevis paa ustemplet Papir af 19. Februar 1826 192 Rdlr., og efter Bevis af 15. Decbr. 1827 550 Rdlr. Tilsammen 1798 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk. Men Pastor Thisted fik ingen af sine Penge ved Boets endelige Opgørelse. I samme Bopakke findes en Skrivelse fra Københavns Raadstue dat. 15. Juni 1829. Det meddeles heri, at der var indløbet en Skrivelse fra Amtmanden i Skanderborg Amt, hvori der forespørges, om der ikke af Boet kunde udredes Bidrag til en i Assendrup By, Vædslet Sogn, paa Fattigvæsenets Bekostning levende „afsindig“ Mand, Morten Hansen, hvis Datter var gift med Jacob Claudius E. Under 19. Juni svarede Skiftekommissionen, at Bogtrykker E.s Bo var i en saadan Forfatning, at der ikke kunde udredes noget Bidrag af samme til hans trængende Svigerfader Morten Hansen. Endvidere med-

deler Hof- og Stadsrettens Forseglingsprotokol 1834—35, Kl. 5. Februar : 1834, 11. Januar, indgik Bogtrykker Jacob Claudius E. og Hustru Margrethe Hansen, der under 8. s. M. havde opnaaet Bevilling til Separation, for Skifterettens Bøtjente mindelig Forøning om Deling af deres fælles Bo. Margrethe Hansen skulde have hos sig deres to Børn, til hvis Opdragelse og Underhold, saavel som til sin egen, hun skulde modtage ugentlig af ham 2 Rdlr. 3 Mk. Sedler og Tegn. Indboet, der var stærkt formindsket siden Fallitten, deltes imellem de separerede. Margrethe underskrev sig (med ført Pen): G. Elmquist. Da Jacob Claudius' Brodersøn Alfred H. Elmquist, som Student 1836 kom til København, gik han en Dag igennem den Gade, hvor J. Cl. boede. Der var stort Opløb, og vrede Stemmer og Lyd af Slag naaede fra et af Husene ud paa Gaden. Publikum lyttede interesseret til Kamplarmen og forklarede: „Det er Elmquist og Karen, der slaas“; hvorpaa Studenten skyndsomt trak sig tilbage fra Familieskabet. Jacob Claudius havde i nogle Aar en Husholderskø, som han levede et Slags Kæltringeliv med, og maaske er det hende, der tales om, hvor der i Hof- og Stadsrettens Skiftekommissions Anmeldelsesprotokol staar: „1840, 28. Septbr., at mit Barn Juliane Emilie Elmquist, 4 Mdr. gl., er død 25de ds., uden at efterlade sig Arv, anmeldes. Caren Christine Lundqvist, ugift Fruentimmer.“ Garnisons Kirkes Begravelsesprotokol noterer Begravelsen den 30. Septbr. fra Borgergade 117. Jacob Claudius E. blev senere Stiftsbibliotekar i Aalborg og døde som saadan 23. Novbr. 1845.

2 Børn (1—2):

1. **Jørgen Gudman Elmquist**, f. 1824, Bogtrykkerlærling. Indlagdes 28. Juni 1842 fra Kompagnistræde Nr. 53, hvor han boede hos sin Stedfader, Bogtrykkersvend Lyngge, paa Alm. Hospital, hvor han døde 21. Novbr. 1842 af „Tyfus-Feber“ og blev begravet i fri Jord 28. Novbr. (Frue Kirke). Skifteretten 1842—43 Kl. 5 og Bopakke

FAMILIEN ELMQUIST

---

siger: at ved Forseglingsforretningen, som skete i Kompagnistræde Nr. 53, var tilstede afdødes Moder, Ane Margrethe Lynge, som forklarede, at hendes Søn ikke havde været Interessent i nogen Ligkasse, og aldeles intet havde efterladt sig til Skiftet.

2. **Claudius Elmquist**, f. 1830, Bogbinderlærling, laa paa Alm. Hospital i 2 Uger 4 Dage og døde 23. Marts 1848 af Lungesvindsot. Begravedes 30. Marts i fri Jord. 27. Marts optoges hans Bo til Behandling (Aarg. 1848—49, Kl. 5, 183): men sluttedes straks, da den døde intet efterlod sig. 1848, 26. April, optoges det imidlertid igen, da hans Moder indleverede en Sparekassebog paa 5 Rdlr., der tilhørte Sønnen.

**Fortegnelse over Medlemmer af
Familien Elmquist.**

Ved afdøde Medlemmer er Dødsaaaret angivet; ved nu levende Fødselsaaaret.

Elmquist, Aage Ludvig Holberg, f. 1888, Side 38; Adolf, † 1829, 62; Adolf Frederik, † 1907, 32; Adolf Friederich, † 1868, 17; Adolf Gudman, f. 1878, 37; Agnes Emmy Helene, f. 1910, 55; Alexandre Dagmar Gunhilde Hedegaard, f. 1863, 41; Alfred Georg, f. 1850, 53; Alfred Georg Johannes, f. 1874, 51; Alfred Hjalmar, † 1892, 45; Ane Kirstine, † 1869, 65; Anna Sofie, f. 1910, 52; Anna Sofie Nyberg, f. 1909, 51; Asger Nathanael Ring, f. 1889, 53; Axel, † 1878, 52; Camilla Augusta Adelaide, † 1826, 59; Carl Johan, f. 1911, 55; Charlotte, f. 1891, 64; Christiane, † 1824, 62; Clara Helene Frederikke, † 1873, 62; Claudius, † 1848, 69; Edvard Eyvind, f. 1904, 38; Edvard, Emmanuel, † 1900, 35; Edvard Julius Johannes, † 1866, 30; Edvard Julius Johannes, f. 1876, 37; Ejnar, f. 1894, 38; Emma Måthilde, f. 1881, 38; Erik, f. 1890, 38; Frede, f. 1898, 64; Frits Andreas Marius Emil, f. 1860, 63; Georg Christian, f. 1856, 56; Georgine Christiane, f. 1888, 55; Gerda Balslev, f. 1905, 52; Gerda Louise Holbergiana, f. 1886, 38; Gert Hardius Larsenius, † 1873, 61; Gert Hardius Larsenius, f. 1862, 63; Gudmann, † 1814, 8; Gunild Dorothea, f. 1893, 64; Hans Peter Jansen, f. 1865, 64; Harald Fridleif Gudman, † 1883, 39; Harald Kristian, f. 1876, 51; Harald Regnar Fridleif, † 1855, 56; Harald Thorvald Julius, f. 1881, 52; Helene Alfrede, f. 1892, 55; Helene Ambrosia, f. 1852, 55; Helene Louise, † 1888, 38; Helene Thora Louise Laura Caroline, † 1857, 38; Helge, f. 1879, 54; Henrik Nyberg, f. 1902, 51; Hjalmar Vilhelm, f. 1881, 55; Ingeborg Christine (f. 1759), 17; Jacob Claudius, † 1845, 66; Jens Herskind, f. 1830, 62; Jens Herskind, † 1900, 64; Johannes, f. 1882, 55;

Jørgen, f. 1910, 55; Jørgen Gudman, † 1842, 68; Jørgen Johan Dyrhauge, † 1910, 63; Kaj, f. 1893, 63; Karen Louise, f. 1910, 38; Karen Louise Hansine Ring, f. 1886, 53; Laura Emma Mathilde, † 1892, 37; Laura Gyrithe, † 1897, 57; Louise Nielsen, † 1877, 41; Marie, † 1849, 53; Marie Elisabeth, † 1769, 17; Marie Elisabeth, † 1829, 59; Marie Helene, f. 1879, 52; Michael (f. 1764), 17; Olav Gudmund, f. 1886, 55; Ottilia, † 1854, 62; Povl, f. 1896, 63; Svend, f. 1902, 63; Theodor, † 1824, 62; Thora Alvilda Christiane, † 1845, 38; Thora Regitze Nyberg, f. 1907, 51; Thora Sofie Georgine, f. 1884, 52; Thorkild, f. 1906, 38; Thorvald Hagbarth Jørgen Marius, † 1826, 57; Thorvald Jørgen Adolf, f. 1847, 48; Thorvald Jørgen Adolf, f. 1903, 52; Wendela Sofie Helene Nyberg, f. 1904, 51; Viggo Balslev, f. 1907, 52; Vilhelm Ambrosius, † 1900, 34; Vilhelm Theodor Walther, f. 1892, 55; Vilhelm Thor Dyrhauge, f. 1858, 63.

Fortegnelse over indgiftede Slægter.

A. Mænd.

Arboe, Side 39. Borgen, 62. Freiesleben, 58. Herskind, 41, 65. Jensen, 39, 61. Krabbe, 38. Lunøe, 56. Lynge, 66. Nielsen, 52. Thisted, 59. Vogelsang, 65.

B. Hustruer.

Arboe, Side 57. Balslev, 51. Berthelsen, 38. Bloch, 10. Bülow, 63. Carlos, 41. Dyrhauge, 63. Ellermann, 66. Esmann, 63. Folandt, 25, 62. Gædeken, 55. Hald, 62. Hansen, 55, 61, 66. Herskind, 37, 39. Hollesen, 59. Jensen, 48. Lausen, 66. v. Meyeren, 59. Møller, 63. Nielsen, 47. Nyberg, 51. Pontoppidan, 63. Quist, 59. Rasmussen, 61. Riemenschneider, 34. Ring, 49. Rudolph, 50. Sahl, 66. Schumacher 65. Schwartzén, 31. Strandby, 37. Thisted, 14. Tordal, 12. Tuxværd, 52. Walther, 54, 57. Weinschenck, 40. Wulff, 64.